

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของ
ประเทศไทยตามข้อเสนอแนะสหประชาชาติ
ภายใต้กลไก UPR

จัดทำโดย นางจตุพร โรจนพานิช
รหัส 9048

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 9 ปี 2560
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของ
ประเทศไทยตามข้อเสนอแนะสหประชาชาติ
ภายใต้กลไก UPR

จัดทำโดย นางจตุพร โรจนพานิช
รหัส 9048

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 9 ปี 2560
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักรับบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุภางค์ จันทวานิช)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูต อู๋ม เมลานนท์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูต ดร. ธเนศ สุจารีกุล)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยตามข้อเสนอแนะสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review- UPR ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 9 ปี 2560 ของสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ จัดทำโดย นางจตุพร โรจนพานิช รหัส 9048 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจของประเทศไทยต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก UPR รอบที่ 2 ของกระทรวง พม. วิเคราะห์ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

จากการศึกษา พบว่า ประเทศไทยในฐานะหนึ่งในประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้ปฏิบัติตามพันธะหน้าที่ของรัฐภาคีในด้านสิทธิมนุษยชนตามภาคีตราสารระหว่างประเทศ 7 ฉบับ โดยมีเจตนารมณ์มุ่งมั่นให้เป็นไปตามพันธกรณีที่ก่อตั้งโดยกฎหมายระหว่างประเทศครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พันธกรณีในการเคารพ พันธกรณีในการปกป้องคุ้มครอง และพันธกรณีในการทำให้บรรลุผล เห็นได้ชัดจากความตั้งใจหรือเจตจำนงของไทยในการเคารพสิทธิมนุษยชนและต้องการยกระดับสิทธิมนุษยชนให้ดียิ่งขึ้น โดยการกำหนดเครื่องมือหรือวิธีการที่จะทำให้การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐเป็นไปตามเป้าหมายหรือให้เกิดผลตามนโยบาย ซึ่งก็คือ แผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจภายใต้กลไก UPR รอบที่ 2 และผลการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว พบว่า กระทรวง พม. ได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับแล้วครบถ้วน ทั้ง 7 กลุ่มประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการต่อต้านการค้ามนุษย์ สิทธิเด็ก สิทธิสตรี สิทธิคนพิการ และสิทธิกลุ่มเปราะบางทางสังคม โดยมีความก้าวหน้าที่สำคัญจากผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของกระทรวง พม. คือ ไทยจะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคชได้ภายในปลายปี 2560 นี้ ตามคำมั่นโดยสมัครใจที่ไทยได้ให้ไว้ต่อสหประชาชาติ

อย่างไรก็ดี ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของไทยยังคงปรากฏอยู่จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะจากสหประชาชาติที่ไทยไม่ตอบรับและพิจารณาดำเนินการได้ในทันทีนั้นมีจำนวน 62 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 24.9 ผู้ศึกษาจึงได้คัดเลือกข้อท้าทายที่มีความเป็นไปได้ มีนัยสำคัญต่อประเทศไทย และเกี่ยวข้องกับการกิจของกระทรวง พม. และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยในอนาคต สรุปจากผลการศึกษาได้ ดังนี้

ประเทศไทยควรศึกษาพิจารณาความเป็นไปได้ และเตรียมความพร้อมสำหรับการถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง สถานะเด็กผู้ลี้ภัย ในอนาคต โดยคำนึงถึงประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับการมีสัญชาติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

ประเทศไทยควรเตรียมความพร้อมภายในประเทศ สำหรับการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 188 การทำงานในภาคประมง เนื่องจากมีแรงกดดันจาก IUU หากไม่ดำเนินการจะมีผลกระทบต่อการค้าและการส่งออกของภาคอุตสาหกรรมประมงของไทย

ส่วนการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 189 งานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน มีความเป็นไปได้ เนื่องจากสอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับที่ 3 ของประเทศไทย ในประเด็นการคุ้มครองแรงงานไม่ให้อ้างอิงปฏิบัติ คุ้มครองแรงงานให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่แรงงานพึงจะได้รับ และตรงตามภารกิจของกระทรวงแรงงานในการบริหารแรงงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีศักยภาพเพียงพอต่อการแข่งขันในเวทีโลก

ประเทศไทยอาจไม่พิจารณาการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 169 เนื่องจากในบริบทของไทยไม่มีนิยามของชนพื้นเมือง อย่างไรก็ตาม สำหรับการคุ้มครองสิทธิของชนกลุ่มน้อยมีความจำเป็นต้องดำเนินการให้เห็นชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากในปัจจุบันยังมีชนกลุ่มน้อยจำนวนมากที่ยังเข้าไม่ถึงสิทธิ

สำหรับการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว เป็นประเด็นข้อท้าทายที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบละเอียดถี่ถ้วน เนื่องจากมีข้อผูกพัน ภาระ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหลายประการ ซึ่งทำให้ยากต่อการปฏิบัติตามให้ครบถ้วน

ท้ายที่สุด ประเทศไทยยังไม่มีจำเป็นต้องออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติเป็นกรณีเฉพาะ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติในขณะนี้ เนื่องจากหากมีการกระทำที่เข้าข่ายการเลือกปฏิบัติ มีการกำหนดไว้เป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายอาญา แต่ควรมุ่งให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนค่านิยม มุมมอง ทศนคติ และฐานความคิดในการยอมรับความแตกต่างของมนุษย์ และการปฏิบัติต่อกันระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์โดยไม่เลือกปฏิบัติมากกว่า ซึ่งเป็นข้อท้าทายมากกว่าการออกกฎหมายให้ครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมคำนึงถึงความแตกต่างของมนุษย์ในเชิงบวก เพื่อสร้างความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติ ในสังคมไทยที่มีความเหลื่อมล้ำ ระหว่างชนชั้นที่มีสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) ซึ่งผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน รายงานฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ เนื่องจากผู้ศึกษาได้รับคำแนะนำที่ดีและมีคุณค่ายิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสามท่าน คือ ศ.กิตติคุณ ดร. สุภางค์ จันทวานิช เอกอัครราชทูต อัม เมลาณนท์ และ เอกอัครราชทูต ดร. ธเนศ สุจารีกุล จึงขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านเป็นอย่างสูง

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา คือ ท่านปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายไมตรี อินทุสุต) ที่อนุญาตให้ผู้ศึกษาเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางานพัฒนาองค์กร และพัฒนาประเทศชาติต่อไป โดยผู้ศึกษาเชื่อมั่นว่า เนื้อหาหลักสูตรนักบริหารการทูต ซึ่งครอบคลุมทุกมิติของการบริหารงานต่างประเทศนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในมิติการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณวิทยากรผู้ทรงภูมิและทีมงานของสถาบันการต่างประเทศ เทเวศร์วิโรปการทุกท่าน สำหรับความตั้งใจในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าอบรมอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาสามเดือนที่มีคุณค่าและน่าจดจำ

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และเพื่อนร่วมรุ่น สำหรับกำลังใจที่ดี และการสนับสนุนจนการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้เสร็จสิ้นลงไปด้วยดี

จตุพร โรจนพานิช
สิงหาคม 2560

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	2
1.4 คำถามในการศึกษา	3
1.5 สมมติฐานในการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ของการศึกษา	4
1.7 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน	7
2.2 ตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชน	13
2.3 กระบวนการ Universal Periodic Review	15
2.4 สรุปกรอบแนวคิด	18
บทที่ 3 ผลการศึกษา	19
3.1 ผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามแผนปฏิบัติการ UPR ที่ไทยให้คำมั่นต่อสหประชาชาติ ตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	19
3.2 ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน	29
3.3 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชนจากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	39
4.1 สรุปผลการศึกษา	39
4.2 ข้อเสนอแนะ	41
บรรณานุกรม	44
ประวัติผู้เขียน	45

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศไทยยังคงปรากฏอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสวงประโยชน์กับผู้เปราะบางทางสังคม อาทิ แรงงานเคลื่อนย้าย เด็กและสตรี และคนพิการ และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย นำไปสู่ผลกระทบเชิงลบ เช่น มาตรการกีดกันทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้น การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย จึงควรได้รับความสำคัญและพัฒนาให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ระบุไว้ในบททั่วไป มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากประเทศไทยต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันจากการเป็นภาคีสถิติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน จำนวนทั้งสิ้น 7 ฉบับ ดังนั้น ในฐานะรัฐภาคี ประเทศไทยมีพันธกรณีระหว่างประเทศที่ต้องดำเนินการให้บรรลุผล นอกจากนี้ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกสหประชาชาติ 193 ประเทศ ซึ่งต้องดำเนินการตามกลไกภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council หรือ HRC) ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ จัดทำรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ หรือเรียกย่อๆ ว่ารายงาน Universal Periodic Review (UPR) เพื่อเสนอต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีข้อยกเว้น โดยการทบทวนแต่ละรอบจะใช้เวลาประมาณ 4 ปีครึ่ง หากไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันด้านสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะของสหประชาชาติที่ไทยได้รับ และให้คำมั่นโดยสมัครใจตามกลไก UPR มาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และรายงานผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในการทบทวนรอบถัดไป ประเทศไทยอาจถูกสหประชาชาติวิพากษ์วิจารณ์และกำหนดบทลงโทษ (sanction) ได้ จึงเป็นเหตุผลสำคัญให้ประเทศไทยจัดทำแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยได้ตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 (พ.ศ. 2559–2563) และขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติการผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ในระยะเวลาที่กำหนด ก่อนการรายงานผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในการทบทวนรอบที่ 3

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนตามข้อเสนอแนะของสหประชาชาติที่ไทยไม่สามารถตอบรับและให้คำมั่นได้ในปัจจุบัน และต้องพยายามดำเนินการให้บรรลุผลในอนาคตอันใกล้ยังคงปรากฏอยู่ เพื่อประเทศไทยจะสามารถตอบสนองข้อเสนอแนะของสหประชาชาติได้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดและความมั่นคงของชาติไปพร้อมกัน

ภาคีสถิติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี จำนวน 3 ฉบับ จากจำนวนทั้งสิ้น 7 ฉบับ อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้แก่

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) นอกจากนี้ กระทรวง พม. ยังมีส่วนร่วมสนับสนุนดำเนินการในอนุสัญญา 2 ฉบับ และกติกาอีก 2 ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (CERD) อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน (CAT) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) รวมถึง กระบวนการจัดทำและนำเสนอรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กลไก Universal Periodic Review กล่าวได้ว่า ประเด็นสิทธิมนุษยชนเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งในมิติต่างประเทศของกระทรวง พม.

เพื่อบรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศของประเทศไทยด้านสิทธิมนุษยชน แก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติตามภารกิจของกระทรวง พม. ด้านสิทธิมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาเห็นว่า การศึกษาวิเคราะห์ให้ทราบถึงข้อท้าทายการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย และการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยได้ตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 เป็นสิ่งจำเป็นและจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อรวบรวมและประเมินผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจของประเทศไทยต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 ของกระทรวง พม.

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยในอนาคต

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 ระยะเวลาดำเนินการ: การศึกษาฉบับนี้จะใช้เวลาดำเนินการ เป็นระยะเวลา 2 เดือน นับตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม ถึง เดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2560

1.3.2 ประชากรที่ศึกษา: บุคคลสำคัญด้านสิทธิมนุษยชน (Key Informants) ข้าราชการสังกัด พม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยได้ตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 จำนวน 5 คน

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1) ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยได้ตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง พม.

2) ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามข้อเสนอแนะที่ไทยไม่ได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2

1.3.4 วิธีการศึกษา: การศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าข้อจำกัด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจากหน่วยงานสังกัด พม. และความคิดเห็นของบุคคลสำคัญ (Key Informants) ต่อข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามข้อเสนอแนะที่ไทยไม่ได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ

1.3.5 วิธีการเก็บข้อมูล:

1) ใช้แบบฟอร์มรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้า ข้อจำกัด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่ได้ให้คำมั่นต่อสหประชาชาติ จากหน่วยงานสังกัด พม. ที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ

2) ใช้แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากบุคคลสำคัญ (Key Informants) ต่อข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามข้อเสนอแนะที่ไทยไม่ได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2

1.3.6 การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล:

1) การประเมินผลความก้าวหน้าจากระดับความสำเร็จในการดำเนินงานโดยใช้ตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชนมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์และประเมินความก้าวหน้า

2) การวิเคราะห์ข้อท้าทายตามข้อเสนอแนะที่ไทยไม่ได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 และแนวทางการดำเนินงานในอนาคต

1.4 คำถามการศึกษา

1.4.1 ความก้าวหน้าของกระทรวง พม. ในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจของประเทศไทยต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 อยู่ในระดับใด มีข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร

1.4.2 ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ตามข้อเสนอแนะที่ไทยไม่ได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 คืออะไร และข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนในอนาคต เป็นอย่างไร

1.5 สมมติฐานการศึกษา

1.5.1 กระทรวง พม. สามารถดำเนินการแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจของประเทศไทยต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 ได้เป็นอย่างดี มากกว่าร้อยละ 50

1.5.2 ประเทศไทยสามารถบรรลุข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ตามข้อเสนอแนะที่ไทยไม่ได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 ในบางประเด็น และไม่มี ความจำเป็นต้องตอบรับ ข้อเสนอแนะบางประเด็นได้

1.6 ประโยชน์ของการศึกษา

1.6.1 กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทราบถึงข้อมูลและสถานะความก้าวหน้า ตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจของประเทศไทยต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 ตามภารกิจของ พม. ในระยะ 1 ปีครึ่ง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการวางแผนในการขับเคลื่อน และพัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยให้บรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป รวมถึงข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามข้อเสนอแนะที่ไทยไม่ได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2

1.6.2 ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทราบถึงความก้าวหน้า รวมถึงข้อเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชนในความรับผิดชอบของกระทรวง พม. ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6.3 ประเทศไทยจะสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตามกฎสากล ประชาชนทุกคนบนพื้นแผ่นดินไทย จะได้รับความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี

1.7 นิยามศัพท์

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) หมายถึง สิทธิของความเป็นมนุษย์ที่ติดตัวมา กับมนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิด (inherent) เสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงได้รับ ซึ่งประกอบด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมืองและสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เป็นสิทธิที่เท่าเทียมกัน (equal) ไม่สามารถละเมิดได้ (inalienable) ไม่สามารถแยกจากกันได้ (indivisible) และมีความเป็นสากล (universal)

มนุษยธรรม (humanitarianism) หมายถึง ความคิดเห็น ความเชื่อมั่น และความศรัทธา ในคุณค่าและความสำคัญของมนุษย์ ซึ่งนำไปสู่การกระทำที่ห่วงเกี่ยวกับการพัฒนาสวัสดิการสังคม เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษย์

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration on Human Rights) เป็นเอกสารประวัติศาสตร์ในการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรกของโลก

ใช้เป็นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับ ถือเป็นมาตรฐานที่ประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้ร่วมกันจัดทำเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนทั่วโลก ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสิบแปดประเทศแรกที่ลงคะแนนเสียงร่วมรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ สมัยที่ 3 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491

หลักความเสมอภาค (Equality) และการไม่เลือกปฏิบัติ (non-discrimination) เป็นหลักการสำคัญที่ระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ หมายถึง การที่ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเชื่อทางการเมือง สถานภาพทางการเมืองหรือสถานภาพอื่น ๆ

ตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน 7 ฉบับ ที่ไทยเป็นภาคี หมายถึง สนธิสัญญา ด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งสหประชาชาติถือเป็นสนธิสัญญาหลัก จำนวน 7 ฉบับ ได้แก่

- 1) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child–CRC)
- 2) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Woman–CEDAW)
- 3) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights–ICCPR)
- 4) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economics, Social and Cultural Rights–ICESCR)
- 5) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination–CERD)
- 6) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment–CAT)
- 7) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities–CRPD)

กระบวนการ Universal Periodic Review หรือ UPR เป็นกลไกภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council หรือ HRC) ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติทั้ง 193 ประเทศ จัดทำรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ หรือเรียกย่อๆ ว่ารายงาน UPR เพื่อเสนอต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีข้อยกเว้น โดยการทบทวนแต่ละรอบ จะใช้เวลาประมาณ 4 ปีครึ่ง

แผนปฏิบัติการที่ไทยได้ให้คำมั่นต่อสหประชาชาติ หมายถึง แผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจของประเทศไทยต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 ในช่วงการประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ 33 ณ นครเจนีวา ทั้งหมด 187 ข้อ จากข้อเสนอแนะที่ไทยได้รับทั้งหมด 249 ข้อ อีกทั้งได้แจ้งคำมั่นโดยสมัครใจอีก 7 ข้อ และเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2560 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยได้ตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจภายใต้กลไก Universal Periodic Review

รอบที่ 2 (พ.ศ. 2559–2563) โดยได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งปฏิบัติตามแผนดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแสวงหาความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ตัวชี้วัดสิทธิมนุษยชน หมายถึง ตัวชี้วัดการดำเนินงานของรัฐบาล เพื่อให้บรรลุถึงการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชนด้านต่างๆ อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำระหว่างประเทศตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน

2.1.1 ความหมาย ความเป็นมา และขอบเขตของสิทธิมนุษยชน

ความหมายสิทธิมนุษยชน คำว่า สิทธิมนุษยชน ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับนานาชาติ ภายหลังจากการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติแล้ว ซึ่งในกฎบัตรสหประชาชาติได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนไว้ และมีข้อความที่กล่าวถึงความมุ่งหมายของสหประชาชาติไว้ว่า “เพื่อเป็นการยืนยันความเชื่อในสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ในศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษยชาติ (To Reaffirm Faith in Fundamental Human Rights, in the Dignity and Worth of the Human Person...)” (United Nation Organization, 2012)) แต่มิได้มีการนิยามหรือคำอธิบายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนแต่อย่างใด ในทางวิชาการก็มิได้มีการให้นิยามความหมายของสิทธิมนุษยชน แต่มีการอธิบายคำปรารภของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่ว่า “โดยที่การยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัว และสิทธิเท่าเทียมกันและโอนมิได้ของบรรดาสมาชิกทั้งหลายแห่งครอบครัวมนุษยชน เป็นหลักการพื้นฐานแห่งอิสรภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพโลก” นั้นหมายถึง สิทธิมนุษยชน เป็น สิทธิประจำตัวของมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรี มีเกียรติศักดิ์ประจำตัว สิทธิมนุษยชนไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ แต่นักปฏิบัติสิทธิมนุษยชนให้คำอธิบายว่า เราเรียกสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนที่ต้องได้รับในฐานะที่เป็นคน ซึ่งทำให้คนๆ นั้นมีชีวิตอยู่รอดได้อย่างมีความเหมาะสมแก่ความเป็นคนและสามารถมีการพัฒนาตนเองได้ว่า คือ “สิทธิมนุษยชน” เมื่อนำคำอธิบายทั้ง 2 ประการมาประกอบกัน ก็อาจกล่าวได้ว่า สิทธิมนุษยชน คือ สิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนที่ต้องได้รับในฐานะที่เป็นคน เพื่อให้คนๆ นั้นมีชีวิตอยู่รอดได้และมีการพัฒนาสิทธิมนุษยชนจึงมี 2 ระดับ ได้แก่

ระดับแรก สิทธิที่ติดตัวคนทุกคนมาแต่เกิด ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ อยู่เหนือกฎหมายและอำนาจใดๆ ของรัฐทุกรัฐ สิทธิเหล่านี้ ได้แก่ สิทธิในชีวิต ห้ามฆ่าหรือทำร้ายต่อชีวิต ห้ามการค้ามนุษย์ ห้ามทรมานอย่างโหดร้าย คนทุกคนมีสิทธิในความเชื่อ มโนธรรมหรือลัทธิทางศาสนา ทางการเมือง มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกหรือการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น สิทธิมนุษยชนเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายมารองรับ สิทธิเหล่านี้ก็ดำรงอยู่ ซึ่งอย่างน้อยอยู่ในมโนธรรมสำนึกถึงบาปบุญคุณโทษที่อยู่ในตัวของแต่ละคน เช่น แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการ ฆ่าคนเป็นความผิดตามกฎหมาย แต่คนทุกคนมีสำนึกรู้ได้เองว่าการฆ่าคนนั้นเป็นสิ่งต้องห้าม เป็นบาปในทางศาสนา เป็นต้น

ระดับที่สอง สิทธิที่ต้องได้รับการรับรองในรูปของกฎหมาย หรือต้องได้รับการคุ้มครองโดยรัฐบาล ได้แก่ การได้รับสัญชาติ การมีงานทำ การได้รับความคุ้มครองแรงงาน ความเสมอภาคของหญิงชาย สิทธิของเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประกันการว่างงาน การได้รับบริการทางด้านสาธารณสุข การสามารถแสดงออกทางด้านวัฒนธรรม อย่างอิสระ สามารถได้รับความเพลิดเพลินจากศิลปวัฒนธรรมในกลุ่มของตน เป็นต้น สิทธิมนุษยชนระดับที่สองนี้ ต้องเขียนรับรองไว้ในกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ หรือแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นหลักประกันว่าคนทุกคนที่อยู่ในรัฐนั้นจะได้รับ ความคุ้มครองชีวิตความเป็นอยู่ให้มีความเหมาะสมแก่ความเป็นมนุษย์

ขอบเขตของสิทธิมนุษยชน เมื่อพูดถึงสิทธิมนุษยชน จึงมีความหมายกว้างกว่า “สิทธิ” ตามกฎหมาย นักกฎหมายโดยทั่วไปมักอธิบายว่า “สิทธิ” คือประโยชน์ที่กฎหมายรับรอง ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายในขอบเขตที่แคบในแง่ที่ว่า คนจะมีสิทธิได้ ต้องมีกฎหมายรับรองไว้เท่านั้น ถ้ากฎหมายไม่เขียนรับรองไว้ย่อมไม่มีสิทธิ หรือไม่ได้รับสิทธิ แต่ในแง่ของ “สิทธิมนุษยชน” นั้น ขอบเขตของสิทธิมนุษยชนกว้างกว่าสิ่งที่กฎหมายรับรอง สิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองทั่วโลกว่าเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์นั้น สามารถจำแนกได้ครอบคลุมสิทธิ 5 ประเภท ได้แก่

1) สิทธิพลเมือง ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากการจับกุมหรือคุมขังโดยมิชอบ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาล อย่างยุติธรรมโดยผู้พิพากษาที่มีอิสระ สิทธิในการได้รับสัญชาติ เสรีภาพของศาสนิกชนในการเชื่อถือและปฏิบัติตามความเชื่อถือ

2) สิทธิทางการเมือง ได้แก่ สิทธิในการเลือกวิถีชีวิตของตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธิการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เสรีภาพในการชุมนุม โดยสงบ เสรีภาพในการรวมกลุ่ม สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี

3) สิทธิทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สิทธิในการมีงานทำ ได้เลือกงานอย่างอิสระและได้รับค่าจ้างอย่างเป็นธรรม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างพอเพียง

4) สิทธิทางสังคม ได้แก่ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ แม่และเด็กต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว

5) สิทธิทางวัฒนธรรม ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษา ท้องถิ่นตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติกิจตามวัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจด้านการแสดงศิลปวัฒนธรรม บันเทิงได้โดยไม่มีใครมาบังคับ

ดังนั้นกล่าวได้ว่า “สิทธิตามกฎหมาย” ทุกอย่างไม่ใช่เรื่องสิทธิมนุษยชน มีสิทธิบางอย่างเท่านั้น ถือเป็นสิทธิมนุษยชน เพราะเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด ไม่สามารถโอนไปให้คนอื่น หรือไม่มีใครมาพรากไปจากมนุษย์แต่ละคนได้ และสิทธิที่เป็นสิทธิมนุษยชนนั้นถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติระหว่างมนุษย์ เช่น การฆ่าหรือทำร้ายกัน แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่า การทำร้าย หรือการฆ่า เป็นความผิด คนทุกคนก็รู้อยู่แล้วว่าเป็นความผิด แต่การที่คนในชาติไม่ได้รับ “อาหาร” ที่เพียงพอแก่การยังชีพ ไม่ถือว่ามีใครทำผิดกฎหมาย แต่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่งที่รัฐบาลมีหน้าที่ต้องจัดการให้คนในชาติได้รับอาหารอย่างพอเพียงแก่การมีชีวิตอยู่รอด

หลักการของสิทธิมนุษยชน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน นอกจากระบุขอบเขตของสิทธิมนุษยชนว่า ครอบคลุมสิทธิอะไรแล้ว ตัวปฏิญญาฯ ได้นำเสนอหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนไว้ด้วย หลักการนี้ถือเป็นสาระสำคัญที่ใช้อ้างอิงความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชนและใช้เป็นเครื่องมือชี้วัดว่า สังคมใดมีการเคารพและปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนหรือไม่ สำหรับหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย (UNDP, 2006)

1) เป็นสิทธิธรรมชาติ ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด (Natural Rights) หมายความว่า มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีประจำตัวตั้งแต่เกิดมาเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) นี้ไม่มีใครมอบให้ เป็นสิ่งที่ธรรมชาติได้กำหนดขึ้นในมนุษย์ทุกคน ความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง

1.1) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ คุณค่าของคนในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์

1.2) การให้คุณค่าของมนุษย์ แบ่งเป็น 2 ประเภท

ก. คุณค่าที่ถูกกำหนดขึ้นโดยสังคม เป็นการให้คุณค่าของมนุษย์ในฐานะการดำรงตำแหน่งทางสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการมีอำนาจหรือการยึดครองทรัพยากรของสังคม

ข. คุณค่าที่ถูกกำหนดขึ้นโดยธรรมชาติ เป็นการให้คุณค่าของมนุษย์ในฐานะที่เป็นมนุษย์ ซึ่งมีความเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยก

1.3) การกำหนดคุณค่าที่แตกต่างกันนำมาซึ่งการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ ผู้คนในสังคมโดยทั่วไปมักให้คุณค่าทางสังคม เช่น ฐานะตำแหน่งหรือเงินตรามากกว่า ซึ่งการให้คุณค่าแบบนี้นำมาซึ่งการเลือกปฏิบัติ จึงต้องปรับวิธีคิดและเน้นให้มีการปฏิบัติ โดยการให้คุณค่าของความ เป็นคนในฐานะความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่ให้คุณค่าคนตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

2) สิทธิมนุษยชนเป็นสากลและไม่สามารถถ่ายโอนกันได้ (Universality & Inalienability) หมายความว่า สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นของคนทุกคน ไม่มีพรมแดน คนทุกคนมีสิทธิมนุษยชนต่างๆ ดังที่กล่าวมานี้เช่นเดียวกัน เพราะโดยหลักการแล้วถือว่า คนทุกคนย่อมถือว่าเป็นคน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนในโลก ไม่ว่าจะเชื้อชาติ สัญชาติ แหล่งกำเนิดใดก็ตาม ย่อมมีสิทธิมนุษยชนประจำตัวทุกคนไป จึงเรียกได้ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคน ไม่ว่าจะคนๆ นั้น จะยากจนหรือร่ำรวย เป็นคนพิการ เป็นเด็ก เป็นผู้หญิง

ส่วนที่กล่าวว่าสิทธิมนุษยชนไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ หมายความว่า ในเมื่อสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิประจำตัวของมนุษย์ มนุษย์แต่ละคนย่อมไม่สามารถมอบอำนาจ หรือสิทธิมนุษยชนของตนให้แก่ผู้ใดได้ไม่มีการครอบครองสิทธิแทนกัน แตกต่างจากการครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สิน เพราะสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่ธรรมชาติกำหนดขึ้น เป็นหลักการที่ทุกคนต้องปฏิบัติ แต่หากจะถามว่าในเมื่อสิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคนเช่นนี้แล้ว สามารถมีสิทธิมนุษยชนเฉพาะกลุ่มได้หรือไม่ ในทางสากลได้มีการจัดหมวดหมู่และกลุ่มของสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิของกลุ่มเฉพาะและสิทธิตามประเด็นปัญหา เช่น สิทธิสตรี สิทธิเด็ก สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิผู้ติดเชื้อ HIV/เอดส์ สิทธิของผู้ลี้ภัย เป็นต้น

3) สิทธิมนุษยชนไม่สามารถแยกเป็นส่วนๆ ว่า สิทธิใดมีความสำคัญกว่าอีกสิทธิหนึ่ง (Indivisibility) กล่าวคือ สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ไม่สามารถแบ่งแยกว่ามีความสำคัญกว่า สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิทั้งสองประการนี้ต่างมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้น รัฐบาลใดจะมาอ้างว่า ต้องพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ หรือต้องแก้ปัญหาปากท้องก่อน แล้วจึงค่อยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมขัดต่อหลักการนี้

4) ความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ (Equality and Non-Discrimination) การเลือกปฏิบัติเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานในทุกสังคม และถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะเหตุว่า ในฐานะที่เราเกิดมาเป็นคน ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นคนจน คนรวย คนพิการ เด็ก หรือผู้สูงอายุ คนป่วยหรือมีสุขภาพดี ความเสมอภาคไม่ใช่การได้รับเท่ากัน ความเสมอภาค คือ การที่ทุกคนควรได้รับจากส่วนที่ควรได้ในฐานะเป็นคน หลักความเสมอภาค คือ ต้องมีการเปรียบเทียบกับของ 2 สิ่ง หรือ 2 เรื่อง และดูว่าอะไรคือสาระสำคัญของเรื่องนั้น หากสาระสำคัญของ ประเด็นได้รับการพิจารณาแล้ว ถือว่ามีความเสมอภาคกัน การเลือกปฏิบัติในสังคมไทยนั้น ปรากฏอยู่ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 27 ที่ว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าจะด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

5) การมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินั้น (Participation & Inclusion) หมายความว่า ประชาชนแต่ละคนและกลุ่มของประชาชนหรือประชาสังคมย่อมมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง และสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

6) ตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม (Accountability & The Rule of Law) หมายถึง รัฐและองค์กรที่มีหน้าที่ในการก่อให้เกิดสิทธิมนุษยชน ต้องมีหน้าที่ตอบคำถามให้ได้ว่า สิทธิมนุษยชนได้รับการปฏิบัติให้เกิดผลจริงในประเทศของตน ส่วนสิทธิโดยยังไม่ได้ดำเนินการให้ เป็นไปตามหลักการสากลก็ต้องอธิบายต่อสังคมได้ว่า จะมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร โดยเฉพาะรัฐ ต้องมีมาตรการปกครองประเทศโดยใช้หลักนิติธรรม หรือปกครองโดยอาศัยหลักการที่ใช้กฎหมาย อย่างเที่ยงธรรม ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย มีกระบวนการไม่ซับซ้อนเป็นไปตาม หลักกฎหมายและมีความเท่าเทียมกันเมื่ออยู่ต่อหน้ากฎหมาย ไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมายได้

2.1.2 พันธกรณีระหว่างประเทศของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

2.1.2.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

การสู้รบในสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สองได้พรากชีวิตมนุษย์ไป ไม่น้อยกว่าหกสิบล้านคน และยังส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และศักดิ์ศรีของมนุษย์ ทั้งในรูปแบบของความอดอยาก การทรมานนักโทษ การใช้แรงงานเยี่ยงทาส และการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ดังนั้น หลังจากที่ได้มีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นภายหลังการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศสมาชิกสหประชาชาติจึงได้ให้คำมั่นว่าจะร่วมกันป้องกันมิให้เกิดโศกนาฏกรรมดังกล่าวขึ้นอีก ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจึงได้ถือกำเนิดขึ้น เพื่อประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของ

ปัจเจกชนทั่วทุกแห่ง โดยได้รับการยกย่องขึ้นในปี พ.ศ. 2490 (ค.ศ. 1947) โดยคณะกรรมการภายใต้ คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวน 8 คน โดยมี นาง Eleanor Roosevelt ภรรยาอดีตนางิิประธาณาธิบดีสหรัฐอเมริกา เป็นประธาน และเป็นหนึ่งในบุคคล สำคัญ ที่ผลักดันให้ประเทศต่างๆ ให้การสนับสนุนและรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2491 (ค.ศ. 1948) ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ได้รับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยการลงคะแนนเสียง ซึ่งมีประเทศลงคะแนนเสียง สนับสนุน 48 ประเทศ รวมทั้งไทย งดออกเสียง 8 ประเทศ และไม่มีประเทศใดลงคะแนนเสียง คัดค้าน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับนี้ถือเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ในการ วางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรกของโลก กฎหมายระหว่างประเทศด้าน สิทธิมนุษยชนทุกฉบับในปัจจุบันล้วนมีพื้นฐาน และได้รับการพัฒนาและมาจากปฏิญญาสากลฉบับนี้ ทั้งสิ้น และกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนเหล่านี้ก็ได้กลายเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนา กฎหมายภายในประเทศของประเทศต่างๆ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนใน ประเทศของตน ทั้งนี้ โดยที่ประชาคมโลกตระหนักถึงความสำคัญของปฏิญญาสากลฯ ในฐานะแม่บท ของสิทธิมนุษยชน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจึงได้รับการแปลเป็นภาษาต่างๆ มากที่สุดในโลก

2.1.2.2 ตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคี

ตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ถือเป็นสนธิสัญญาหลักด้าน สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศภายใต้สหประชาชาติ มีทั้งสิ้น 9 ฉบับ ดังนี้

- 1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR)
- 2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights หรือ ICESCR)
- 3) อนุสัญญาว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women หรือ CEDAW)
- 4) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child หรือ CRC)
- 5) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination หรือ CERD)
- 6) อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment หรือ CAT)
- 7) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities หรือ CRPD)
- 8) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance หรือ CED)

9) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว (Convention on the Protection of the Rights of Migrants Workers and Member of their Families หรือ CMW)

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าเป็นภาคีตราสารระหว่างประเทศหลักเหล่านี้แล้วทั้งสิ้น 7 ฉบับ โดยไทยยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ และอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว

นอกจากนี้ ไทยยังได้เข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฉบับต่างๆ ได้แก่ พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญา CEDAW ว่าด้วยการรับข้อร้องเรียน และอนุสัญญา CRC 3 ฉบับ คือ พิธีสารเลือกรับ เรื่องการขายเด็ก การค้าประเวณีและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography) พิธีสารเลือกรับ เรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict) และพิธีสารเลือกรับ เรื่องกระบวนการติดต่อร้องเรียน (Optional Protocol to the Convention on a communications procedure)

2.1.3 พันธหน้าที่ของรัฐในด้านสิทธิมนุษยชน

กฎหมายระหว่างประเทศก่อกำหนดหน้าที่ต่อรัฐ ประเด็นที่ควรจะต้องพิจารณาในเบื้องต้น คือ พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนมีอย่างไร กล่าวอีกนัยหนึ่ง รัฐมีภาระหรือหน้าที่อย่างไรเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีที่ก่อกำหนดขึ้นโดยกฎหมายระหว่างประเทศ การศึกษาพันธหน้าที่ของรัฐเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันนำไปสู่การประเมินผลการดำเนินงานของประเทศไทย ตามพันธหน้าที่ด้านต่างๆ ที่ผูกพันรัฐ กล่าวได้ว่า ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในทางวิชาการว่า พันธกรณีระหว่างประเทศมีสามด้าน คือ พันธกรณีในการเคารพ (obligation to respect) พันธกรณีในการปกป้องคุ้มครอง (obligation to protect) และพันธกรณีในการทำให้บรรลุผล

1) พันธกรณีในการเคารพ ถือเป็นหน้าที่เชิงลบ นั่นคือ รัฐหรือผู้มีหน้าที่ (Duty Bearer) ต้องหลีกเลี่ยง และไม่ขัดขวางบุคคลที่เป็นผู้ทรงสิทธิ ทำให้ผู้ทรงสิทธิไม่อาจใช้สิทธิตามที่บุคคลนั้นมี

2) พันธกรณีในการปกป้องคุ้มครอง รัฐในฐานะที่เป็นผู้มีหน้าที่ (Duty Bearer) มีภาระหน้าที่ต้องปกป้องคุ้มครอง ไม่ให้บุคคลที่เป็นผู้ทรงสิทธิ (Right Holder) ถูกละเมิดจากบุคคลที่สาม ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดา องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือจากนโยบายรัฐเอง ดังนั้นรัฐจึงต้องมีนโยบาย ออกกฎหมาย หรือ สร้างค่านิยมหรือความรู้ความเข้าใจเพื่อไม่ให้กลไกหรือบุคคลที่อยู่ภายในอำนาจรัฐละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น หน้าที่ในการคุ้มครองในแง่ของสิทธิทางด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

3) พันธกรณีในการทำให้บรรลุผล พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศที่มีต่อปัจเจกชน หรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ทรงสิทธิ ภาระหน้าที่นี้ เป็นหน้าที่ในเชิงบวกที่ผู้มีหน้าที่ หรือรัฐเป็นผู้มีหน้าที่ (Duty Bearer) ที่จักต้องจัดหาหรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้ผู้ทรงสิทธิ (Right Holder) ได้บรรลุถึงสิทธิที่เขามี ดังนั้น รัฐจึงต้องมาตรการต่างๆ ไม่ว่าจะทาง

นโยบาย กฎหมาย หรือการปฏิบัติ เพื่อให้บุคคลได้รับสิทธิอย่างเต็มเปี่ยม ดังนั้น ในการพัฒนาตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณี ของรัฐ จึงต้องออกแบบหรือกำหนดให้ตัวชี้วัดสะท้อนหรือบ่งชี้ถึงพันธหน้าที่หลักทั้งสามด้านนี้

2.2 ตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชน

2.2.1 ความหมายของตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชน

ตัวชี้วัดสิทธิมนุษยชนมีลักษณะเช่นเดียวกับตัวชี้วัดทางด้านสังคมศาสตร์ ดังนั้น ข้อมูล หรือ data ที่นำมาใช้ในการประเมินก็สามารถใช้ได้ทั้งลักษณะที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนั้น ตัวชี้วัดจึงจำแนกตามประเภทของข้อมูลได้สองประเภท คือ

1) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ (Quantitative Indicators) เป็นชุดข้อมูลที่สามารถบอกเป็นตัวเลขสถิติ จำนวน หรือร้อยละได้ เช่น ร้อยละของเด็กที่ออกกลางคันในระดับการศึกษาภาคบังคับ จำนวนคำร้องเรียนว่าบุคคลสูญหายโดยการใช้กำลังบังคับต่อปี เป็นต้น

2) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ (Qualitative Indicators) เป็นตัวชี้วัดที่กำหนดโดยการเขียนบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือเหตุการณ์ หรือผลลัพธ์ เป็นข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเลข หรือจำนวน แต่เป็นข้อมูลที่เป็นการอธิบายความ ความเห็น ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพอาจเกิดจากการสรุปรวมความ หรืออธิบายปรากฏการณ์ โดยอาศัยข้อมูลจากตัวชี้วัดเชิงคุณภาพได้

ในการกำหนดประเภทของข้อมูลตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินติดตามพันธหน้าที่ด้านสิทธิมนุษยชน อาจกำหนดตัวชี้วัดเป็นประเภทข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพก็ได้

ตัวอย่างตัวชี้วัดเชิงปริมาณ เช่น จำนวนสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี สัดส่วนของสตรีในคณะรัฐมนตรี สัดส่วนของเด็กหญิงต่อเด็กชายในการลาออกกลางคันในการศึกษาระดับประถม หรือจำนวนคดีที่มีการร้องเรียนว่าบุคคลถูกทำให้สูญหายโดยการใช้กำลังบังคับ

ตัวอย่างตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ วิธีการหนึ่งที่ใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลตัวชี้วัดที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในระบบของสหประชาชาติ และผู้จัดทำรายงานพิเศษ คือ การใช้ “ชุดคำถาม” หรือ “Check List” ในการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน เช่น ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหรือไม่ ได้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่องความสำคัญในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหรือไม่

2.2.2 ประเภทของตัวชี้วัดพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชน

2.2.2.1 ตัวชี้วัดโครงสร้าง (Structural Indicators)

ตัวชี้วัดโครงสร้างเป็นตัวชี้วัดที่แสดงความตั้งใจหรือเจตจำนงของรัฐในการเคารพสิทธิมนุษยชน และต้องการยกระดับสิทธิมนุษยชนให้ดียิ่งขึ้นโดยการยอมรับมาตรฐานระหว่างประเทศมาปรับใช้ ดังนั้น จึงสะท้อนออกมาในรูปแบบของการให้สัตยาบันสนธิสัญญา หรือข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน รวมถึงการออกกฎหมายภายใน และมีกลไกที่จำเป็นในการนำไปสู่การตระหนักถึงการมีสิทธิ เพื่อให้เกิดสิทธิขึ้นในระบอบกฎหมายหรือในสังคม ตัวชี้วัดโครงสร้างจึงเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนพันธกรณีในการเคารพ (obligation to respect) ได้ชัดเจนในการพิจารณาตัวชี้วัดโครงสร้างจำเป็นต้องวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิแต่ละประเภทว่า

กฎหมายภายในสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศหรือไม่ รวมทั้งต้องวิเคราะห์ว่า กลไกหรือสถาบันที่มีอยู่นั้นจะมุ่งไปสู่การส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองสิทธิให้เป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศได้อย่างไร นอกจากนี้ ตัวชี้วัดโครงสร้างยังสัมพันธ์กับกรอบนโยบาย แผนและวิธีการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับสิทธิแต่ละประเภท ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาและวิเคราะห์ นโยบาย และแผนของรัฐด้วย ดังนั้น จึงอาจเป็นไปได้ว่า สิทธิหลายๆ ประเภทอาจมีตัวชี้วัดเดียวกัน เช่น ตัวชี้วัดสิทธิในชีวิตกับสิทธิในสุขภาพ อาจใช้การเป็นภาคีการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดความตั้งใจของรัฐในการทำให้บุคคลมีสิทธิในชีวิตและป้องกันอันตรายจากโรคหรืออุบัติเหตุที่ทำให้ชีวิตอยู่ในภาวะที่เสี่ยงภัย เป็นต้น

2.2.2.2 ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicators)

ตัวชี้วัดกระบวนการเป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับเครื่องมือหรือวิธีการที่จะทำให้การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐเป็นไปตามเป้าหมายหรือให้เกิดผลตามนโยบาย หรือแผนที่กำหนดขึ้น ดังนั้น ตัวชี้วัดกระบวนการจึงสัมพันธ์กับตัวชี้วัดผลลัพธ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการดำเนินนโยบายหรือแผน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมายที่ได้วางไว้ นั่นคือ การบรรลุหน้าที่ในการทำให้เป็นผลสัมฤทธิ์ขึ้นมา ดังนั้น ตัวชี้วัดกระบวนการจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าของการทำให้เป็นจริง หรือกระบวนการในการคุ้มครองสิทธิในด้านต่างๆ ดังนั้น ตัวชี้วัดกระบวนการจึงสะท้อนพันธกรณีของรัฐในการปกป้องคุ้มครอง (obligation to protect) ได้ชัดเจนมากขึ้น เหตุผลที่อธิบายในการกำหนดตัวชี้วัดกระบวนการ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุ หรือปัจจัยและผล ซึ่งจะทำให้ประเมินความรับผิดชอบของรัฐต่อพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนได้ง่ายขึ้น เครื่องมือในการทำให้เป้าหมายหรือความตั้งใจสัมฤทธิ์ผลจึงพิจารณาจากมาตรการ วิธีการ ปฏิบัติการต่างๆ ไม่ว่าจะดำเนินการโดยฝ่ายตุลาการ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ และหมายความรวมถึงมาตรการต่างๆ ที่ดำเนินโดยภาคเอกชนด้วย ตัวชี้วัดกระบวนการยังเป็นเครื่องมือชี้วัดความก้าวหน้าที่ทำให้พันธหน้าที่เป็นจริงขึ้นมา กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ตัวชี้วัดกระบวนการนั้นสะท้อนความพยายามของรัฐในการพยายามที่จะปกป้องคุ้มครองส่งเสริมสิทธิมนุษยชนนั่นเอง ลักษณะสำคัญประการหนึ่ง ก็คือ ตัวชี้วัดกระบวนการเป็นตัวชี้วัดที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ทั้งนี้ ก็เพราะว่าเป็นตัวชี้วัดที่แสดงหรือบ่งชี้แนวทางหรือนโยบาย เพื่อทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติในการเคารพสิทธิมนุษยชน ตัวอย่างตัวชี้วัดกระบวนการ เช่น นโยบายของรัฐที่พยายามให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ควบคุมการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีการปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการใช้กำลังของผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีอำนาจถืออาวุธ สิ่งนี้จะสะท้อนออกมาในรูปของ “สัดส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานระหว่างประเทศฯ” เป็นต้น

2.2.2.3 ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome Indicators)

ตัวชี้วัดผลลัพธ์เป็นข้อมูลที่ใช้อธิบายความสำเร็จของการดำเนินการ หรือความพยายามดำเนินการตามโครงการ หรือมาตรการด้านต่างๆ ที่รัฐดำเนินการ เพื่อให้สิทธิในด้านต่างๆ เกิดผลขึ้นจริง ทั้งในแง่ของสิทธิมนุษยชนในภาพรวมและสิทธิในแต่ละด้าน นอกจากนี้ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ยังเป็นสิ่งที่สะท้อนความเหมาะสมของตัวชี้วัดโครงสร้างและตัวชี้วัดกระบวนการอีกด้วย นั่นคือ ถ้าความสัมฤทธิ์ผลไม่เกิดขึ้นหรือมีค่าต่ำ แสดงว่า อาจมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ไม่เหมาะสม

เช่น การกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของสภาพความเป็นจริงของสังคม หรือมีความไม่สอดคล้อง หรือเกิดความไม่สัมพันธ์กันระหว่างตัวชี้วัด ตัวชี้วัดผลลัพธ์มักใช้วัดพันธกรณีในการทำให้เป็นจริง (obligation to fulfil)

นอกจากนั้น สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดองค์ประกอบ ของตัวชี้วัด ภายใต้คำย่อ “RIGHTS” ซึ่งประกอบด้วย

R	Relevant and Reliable	เกี่ยวข้องและเชื่อถือได้
I	Independent in its data-collection methods from the subjects monitors	มีความเป็นอิสระของวิธีการเก็บข้อมูลจากสิ่งที่ต้องการตรวจสอบ
G	Global and Universally meaningful but also amendable to contextualisation and disaggregation by prohibited grounds of discrimination	มีความเป็นสากลและสามารถปรับแก้เพื่อให้แสดงลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติได้
H	Human rights standards-centric; anchored in the normative framework of rights	ยึดมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากลเป็นแกนกลาง และยึดกรอบบทสถานแห่งสิทธิ
T	Transparent in its methods, Timely and Time-bound	มีวิธีการจัดทำที่โปร่งใสทันสมัย และมีกรอบด้านเวลา
S	Simple and Specific	มีความง่ายและมีความจำเพาะเจาะจง

2.3 กระบวนการ Universal Periodic Review หรือ UPR

2.3.1 ความหมาย กระบวนการ UPR

เป็นกลไกภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council หรือ HRC) ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติทั้ง 193 ประเทศ จัดทำรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ หรือเรียกย่อๆ ว่า รายงาน UPR เพื่อเสนอต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีข้อยกเว้น โดยการทบทวนแต่ละรอบ จะใช้เวลาประมาณ 4 ปีครึ่ง

2.3.2 ความสำคัญของรายงาน UPR

ถือเป็นรายงานภาพรวมสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศในทุกด้าน ทั้งในด้านสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งสิทธิของบุคคลกลุ่มต่างๆ ภายในประเทศ โดยจะเป็นเอกสารสำคัญที่จะใช้เป็นตัววัดความก้าวหน้าด้านสิทธิมนุษยชนของแต่ละประเทศ และเป็นตัวบ่งชี้ถึงความท้าทายหรือปัญหาต่างๆ ด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศยังคงประสบอยู่ ดังนั้น รายงาน UPR มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกประเทศได้ประเมินตนเองในด้านสิทธิมนุษยชน ผ่านการปรึกษาหารือกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อให้การประเมินอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง มีความสมบูรณ์รอบด้าน ทั้งจุดอ่อนและจุดแข็ง เพื่อนำมาเป็นโอกาสในการผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าต่อไป

2.3.3 การทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายใต้กลไก UPR

จะดำเนินการโดยคณะทำงาน UPR ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน ทั้ง 47 ประเทศ อย่างไรก็ตาม ประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกของคณะทำงานสามารถมีส่วนร่วมในการหารือ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่ประเทศที่ถูกทบทวนได้ คณะทำงานจะจัดประชุมเพื่อทบทวนสถานการณ์ในประเทศต่างๆ ปีละ 3 ครั้งๆ ละ 2 สัปดาห์ ในการประชุมแต่ละครั้งจะพิจารณาสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ จำนวน 14 ประเทศ โดยเอกสารพื้นฐานสำหรับการทบทวนสถานการณ์ในแต่ละประเทศนั้นมีอยู่ด้วยกัน 3 ฉบับ ได้แก่

- 1) รายงานประเทศ ซึ่งจัดทำขึ้นโดยรัฐบาลของประเทศที่ถูกทบทวน
- 2) รายงานจากกลไกประจําอนุสัญญา (treaty bodies) กลไกพิเศษ (Special Procedures) และหน่วยงานสหประชาชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดย OHCHR เป็นผู้รวบรวม และ
- 3) รายงานจากภาคส่วนอื่นๆ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และภาคประชาสังคม

โดยภายหลังกการทบทวน คณะทำงาน UPR จะจัดทำรายงานสรุปผลการทบทวนเสนอให้ที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนรับรองต่อไป ดังนั้น รายงาน UPR จึงเป็นรายงานที่จะถูกพิจารณาทบทวนจากทุกประเทศในคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนในลักษณะ peer review โดยในการนำเสนอรายงาน ประเทศที่ถูกทบทวนจะต้องตอบข้อซักถามต่างๆ จากประเทศอื่นๆ ในประเด็นที่อาจมีข้อสงสัย หรือประสงค์จะได้รับความกระจ่างเกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้านต่างๆ เพิ่มเติม จากนั้นที่ประชุมจะให้ข้อเสนอแนะแก่ประเทศที่ถูกทบทวนในประเด็นที่ยังควรต้องปรับปรุง ซึ่งประเทศที่ถูกทบทวนมีสิทธิที่จะเลือกรับหรือไม่รับข้อเสนอแนะใดๆ ก็ได้ หลังจากนั้นประเทศที่ถูกทบทวนจะต้องนำข้อเสนอแนะที่รับมาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และรายงานผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในการทบทวนรอบถัดไป

2.3.4 การรายงานตามกระบวนการ UPR ของประเทศไทย

ในการทบทวนรายงานรอบที่ 1 (First cycle review) ไทยได้จัดส่งรายงานประเทศต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2554 และได้นำเสนอรายงานต่อที่ประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ 12 เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2554 จากนั้นที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ สมัยที่ 19 ได้รับรองรายงานของคณะทำงาน UPR เกี่ยวกับผลการทบทวนรายงานของไทย เมื่อเดือนมีนาคม 2555 โดยสรุปไทยได้รับข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปฏิบัติทั้งสิ้น 134 ข้อ จากทั้งหมด 172 ข้อ อีกทั้งได้ประกาศคำมั่นโดยสมัครใจอีก 8 ข้อ

สำหรับการทบทวนรายงานรอบที่ 2 (Second cycle review) คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ ได้กำหนดให้ไทยส่งรายงานประเทศภายในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 และนำเสนอรายงานประเทศในช่วงการประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ 25 ระหว่างวันที่ 2-13 พฤษภาคม 2559 หน่วยงานหลักในการทำรายงาน UPR ของไทย ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำรายงาน UPR ของไทย และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานร่วมเป็นภาคีในการพิจารณาข้อมูลด้านต่างๆ ซึ่งในการยกร่างรายงาน UPR นั้น กระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม

เนื่องจากรายงาน UPR เป็นรายงานภาพรวมสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่สำคัญของประเทศ เนื้อหาที่อยู่ในรายงาน UPR จึงมีความเกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนทุกคน รายงาน UPR จะมีความสมบูรณ์และจะส่งผลต่อการพัฒนาสิทธิมนุษยชนของประเทศในอนาคตมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดทำรายงาน ผ่านการให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพื่อกระทรวงการต่างประเทศนำไปปรับปรุงรายงานให้ถูกต้องสมบูรณ์ต่อไป

2.3.5 แผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจของประเทศไทยต่อสหประชาชาติ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2

ตามเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2559 คณะผู้แทนไทย นำโดยเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวร ณ นครเจนีวา พร้อมด้วยผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เข้าร่วมการรับรองรายงานผลการนำเสนอรายงาน Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 ของไทยในช่วงการประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ 33 ณ นครเจนีวา โดยคณะผู้แทนไทยได้แจ้งตอบรับข้อเสนอแนะของสหประชาชาติ โดยสรุป ไทยได้ตอบรับข้อเสนอแนะทั้งหมด 187 ข้อ จากข้อเสนอแนะที่ไทยได้รับทั้งหมด 249 ข้อ อีกทั้งได้แจ้งคำมั่นโดยสมัครใจอีก 7 ข้อ

กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมคณะกรรมการกำกับการดูแลจัดทำรายงานประเทศและติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะภายใต้กลไก UPR เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2559 โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเพื่อพิจารณาร่างแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะโดยแบ่งเป็นกลุ่มประเด็น จำนวน 11 กลุ่ม ดังนี้

- 1) การเข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน
- 2) การปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ
- 3) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกและแผนสิทธิมนุษยชน
- 4) การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาและการฝึกอบรม
- 5) การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- 6) การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของกลุ่มต่างๆ ในสังคม
- 7) การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
- 8) กระบวนการยุติธรรม
- 9) การอำนวยความสะดวกยุติธรรม
- 10) ความร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศ
- 11) การติดตามผลของกระบวนการ UPR

เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2560 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยได้ตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 (พ.ศ. 2559–2563) โดยได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งปฏิบัติตามแผนดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแสวงหาความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

กล่าวโดยสรุป กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ UPR ในฐานะหน่วยงานหลักและหน่วยงานรอง ในประเด็นที่ 1 ถึง ประเด็นที่ 7 ได้แก่ การเข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน การปรับปรุงกฎหมายภายใน

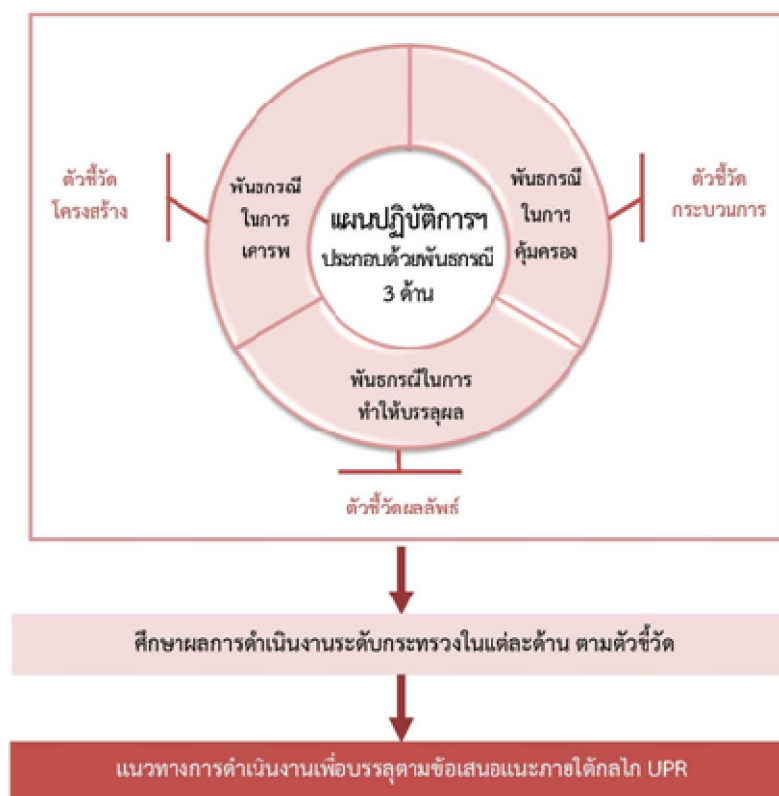

ประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกและแผนสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาและการฝึกอบรม การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของกลุ่มต่างๆ ในสังคม และสุดท้าย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

2.4 สรุปกรอบแนวคิด

ในรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ ผู้ศึกษาจะศึกษาและวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากสหประชาชาติที่ไทยตอบรับและให้คำมั่นและไม่ตอบรับ ตามกลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 และประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนตามแผนปฏิบัติการที่ประเทศไทยได้ให้คำมั่นต่อสหประชาชาติ เฉพาะในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดเชิงปริมาณและตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ และพันธกรณีที่ผูกพันรัฐ 3 ประการ ได้แก่ พันธกรณีในการเคารพ พันธกรณีในการปกป้องคุ้มครอง พันธกรณีในการทำให้บรรลุผล โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดโครงสร้าง ตัวชี้วัดกระบวนการ และตัวชี้วัดผลลัพธ์ ตามแผนผังที่แนบ และเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อพิชิตข้อท้าทายด้านสิทธิมนุษยชนของไทยที่ยังคงปรากฏอยู่ ตามข้อเสนอแนะที่ไทยไม่ได้ตอบรับต่อสหประชาชาติ ตามกลไก Universal Periodic Review รอบที่ 2 โดยอ้างอิงจากแนวทางหรือการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ

การคิดหาสถานการณ์การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนตามข้อเสนอแนะ
ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR)

บทที่ 3 ผลการศึกษา

3.1 ผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามแผนปฏิบัติการ UPR ที่ไทยให้คำมั่นต่อสหประชาชาติ ตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ในการนำเสนอรายงานประเทศไทยตามกลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 ต่อคณะทำงาน UPR สมัยที่ 25 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 ที่นครเจนีวา ประเทศไทยได้รับข้อเสนอแนะจากประเทศต่างๆ รวมทั้งสิ้น 249 ข้อ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับ จำนวนทั้งหมด 187 ข้อ คิดเป็น ร้อยละ 75.1 ไม่ตอบรับ 62 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 24.9 และให้คำมั่นโดยสมัครใจ 7 ข้อ โดยไทยได้นำข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและให้คำมั่นมาบรรจุในแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจภายใต้กลไก UPR รอบที่ 2 และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

ในแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจภายใต้กลไก UPR รอบที่ 2 นี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบดำเนินการในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานรอง ตามข้อเสนอแนะจำนวน 97 ข้อ จาก 187 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 51.87 และคำมั่นโดยสมัครใจ 4 ข้อ จาก 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 57.14 ซึ่งสามารถจำแนกตามรายละเอียด และมีผลการดำเนินงาน สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

3.1.1 การเข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน 2 ข้อ

ลำดับที่	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
12-13 รอง	พิจารณาการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน	- กระทรวงแรงงานจะเป็นเจ้าภาพหลักศึกษาความเป็นไปได้ของการพิจารณาการให้สัตยาบันของประเทศไทย

3.1.2 การปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ 2 ข้อ

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
30 หลัก	ปฏิบัติตามพิธีสารปาเลโอโมและลงโทษผู้ได้รับผลประโยชน์จากการค้ามนุษย์	1. เผยแพร่ข้อมูลและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับพิธีสารฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 2. ทบทวนและจัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีในการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก และการช่วยเหลือเหยื่อของการค้ามนุษย์
36 หลัก	ดำเนินการเพื่อให้คำนิยามของ “การแสวงหา	1. ดำเนินการแก้ไข พ.ร.บ. เพื่อปรับปรุงคำนิยาม “การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” ให้เป็นไปตามพิธีสารฯ

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
	ประโยชน์โดยมิชอบ” ในมาตรา 4 และมาตรา 6 ของ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 สอดคล้องกับข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก	2. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ซึ่งประกาศเมื่อ 27 มกราคม 2560 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2560 โดยแก้ไขบทนิยามคำว่า “การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” ให้ครอบคลุมถึงการปฏิบัติต่อบุคคลให้มีฐานะคล้าย และการแสวงหาประโยชน์ประการอื่นโดยมิชอบในทำนองเดียวกัน และนิยาม “การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” ให้ครอบคลุมถึงการยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ หรือนำภาระหนี้ของบุคคลนั้น หรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

3.1.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกและแผนสิทธิมนุษยชน 1 ข้อ

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
48 รong	พัฒนา รับรอง และบังคับใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ในส่วนของสิทธิเด็ก	1. จัดทำแนวปฏิบัติไม่ให้มีการท่องเที่ยวโดยใช้เด็กเป็นเครื่องมือฝึกอบรมผู้ประกอบการท่องเที่ยว และมีเครือข่ายเฝ้าระวังการใช้เด็กแสวงประโยชน์ในธุรกิจท่องเที่ยว 2. จัดทำยุทธศาสตร์ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ มุ่งเน้นการพัฒนากลไกเครือข่าย สร้างความตระหนักรู้สาธารณะ กำหนดมาตรการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสิทธิของเด็ก และกำหนดให้มีการลงโทษผู้ประกอบการที่ผลิตหรือให้บริการสื่อออนไลน์ที่ไม่ปลอดภัยและไม่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน

3.1.4 การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาและการฝึกอบรม 1 ข้อ

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
53 หลัก	ขยายการดำเนินการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาและฝึกอบรม	1. จัดให้มีการฝึกอบรมเรื่องสิทธิมนุษยชนให้แก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ กระทรวง จำนวน 70 คน

3.1.5 การส่งเสริมและคุ้มครองทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม 30 ข้อ

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
58 หลัก	ปรับปรุงการเข้าถึงระบบสาธารณสุข การศึกษา และสวัสดิการสังคมของกลุ่มเปราะบาง	1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนบนพื้นที่สูง 2. พัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมวิถีชุมชนบนพื้นที่สูงตามแนวพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราช สุธาฯ สยามบรมราชกุมารี 3. ส่งเสริมการจัดตั้งถิ่นฐานถาวรชุมชนบนพื้นที่สูง 4. เสริมสร้างความมั่นคงชุมชนบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน 5. สนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีชนเผ่าบนพื้นที่สูง

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
60-68 หลัก	จัดทำมาตรการและกลไกที่เหมาะสม รวมทั้งจัดสรรงบประมาณ เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (เรื่องบทนิยาม การกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกค่าสินไหมทดแทนผู้เสียหาย และการกำหนดบทโทษ) 2. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ซึ่งประกาศเมื่อ 27 มกราคม 2560 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2560 ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเติมลักษณะการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ โดยการใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบ ชูเชิญว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ - ยกเลิกความในวรรค 2 วรรค 3 และวรรค 4 ของมาตรา 35 แห่ง พ.ร.บ. ค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 เนื่องจากได้บัญญัติวิธีการเรียก้องสินไหมทดแทนไว้ใน พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 ครบถ้วนแล้ว - แก้ไขบทลงโทษให้สูงขึ้น โดยใช้อัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 1 แสนบาท - กำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี ให้ทำงานหรือให้บริการ อันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการของบุคคลหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี 3. จัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการคัดแยกเพื่อช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ อบรมให้ความรู้เรื่องกฎหมาย แนวปฏิบัติและแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 6 รุ่น ทั้งหมด 693 คน
70-72 หลัก	พยายามแก้ไขปัญหาค่าเสียหายที่เพิ่มขึ้น และการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมระหว่างประชาชนอย่างต่อเนื่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. จ่ายเบี้ยยังชีพรายเดือนสำหรับผู้สูงอายุในลักษณะขั้นบันได ในปี 2559 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเบี้ยยังชีพรายเดือนสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 63,219,443,300 บาท และในปี 2560 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเบี้ยยังชีพรายเดือนสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 64,783,645,200 บาท 2. ขยายระยะเวลาของการรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดจากเดิม 1 ปี เป็น 3 ปี และเพิ่มวงเงินจากครอบครัวละ 400 บาท เป็น 600 บาท ต่อเดือน มีผลตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2559
73 หลัก	เพิ่มความพยายามในการประกันสิทธิในการมีสุขภาพที่ได้มาตรฐานสูงสุดของผู้ค้าบริการทางเพศ โดยประกันการเข้าถึงการรักษาพยาบาล บริการต่างๆ และเพศศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด ระดับอำเภอเป็นแกนนำในการสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในการป้องกันและเฝ้าระวังการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยสภาเด็กและเยาวชนได้ดำเนินกิจกรรมไปแล้ว 228 แห่ง ทั่วประเทศ ในปี 2559 โดยใช้งบประมาณที่จัดสรรไปให้ในแต่ละจังหวัด 2. สนับสนุนหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่หน่วยประสานงานการเฝ้าระวังและให้ความช่วยเหลือกับวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และครอบครัว

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
		<ol style="list-style-type: none"> 3. จัดฝึกอาชีพให้กับวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ตามความถนัดทั้งก่อนและหลังคลอด และประสานการจัดหางานเพื่อประกอบอาชีพตามความเหมาะสมและสมัครใจ 4. จัดหาครอบครัวทดแทนในกรณีที่ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองได้ 5. จัดสวัสดิการในด้านอื่นๆ และส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น 6. จัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดสวัสดิการสังคม ที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (อยู่ระหว่างดำเนินการ) 7. จัดทำคำของบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม พ.ร.บ.ฯ 8. จัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (พ.ศ. 2560-2569) มุ่งเน้นการส่งเสริมบทบาทครอบครัวและชุมชนในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น และพัฒนาระบบการช่วยเหลือการคุ้มครองเด็ก 9. จัดทำและเผยแพร่คู่มือแนวทางการให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ และจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใน 20 จังหวัด
74-77 รอง	<p>พยายามประกันให้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าครอบคลุมกลุ่มผู้ด้อยโอกาสอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงคนพิการและคนที่อาศัยในเขตชนบทที่ยังเผชิญกับอุปสรรคในการเข้าถึงบริการรักษาพยาบาล</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการมีบัตรประจำตัวคนพิการ ณ เดือนมิถุนายน 2560 จำนวน 1.802 ล้านคนพิการที่มีบัตรคนพิการ เพศชาย จำนวน 951,199 (ร้อยละ 52.77) และเพศหญิง จำนวน 851,176 คน (ร้อยละ 47.23) 2. ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2555 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2556 3. การปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 58/2559 ให้คนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยสำนักงานประกันสังคมมีหนังสือแจ้งคนพิการ ซึ่งเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม สถานพยาบาลคู่สัญญา สำนักงานประกันสังคมเขตและจังหวัดว่า ได้ยกเลิกบัตรรับรองสิทธิประกันสังคมของคนพิการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 และให้ไปใช้สิทธิรักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแทน
78-80 รอง	<p>เร่งความพยายามในการบรรลุเป้าหมายการลดอัตราการตายของทารก และการบรรลุการให้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสนอให้มีการขยายระยะเวลาของการรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดจากเดิม 1 ปี เป็น 3 ปี และเพิ่มวงเงินจากครอบครัวละ 400 บาท เป็น 600 บาท ต่อเดือน มีผลตั้งแต่ตุลาคม 2559 2. พัฒนาระบบฐานข้อมูล การเชื่อมต่อข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อการใช้ประโยชน์ 3. ปรับปรุงแก้ไขเงื่อนไขบางประการให้ตอบสนองต่อความต้องการได้รับเงินอุดหนุน และทำความเข้าใจแก่ผู้มาลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิ์ 4. ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินโครงการฯ อาทิ ระบบการลงทะเบียน การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มาขอรับเงินอุดหนุน

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
		การจัดการด้านฐานข้อมูลเพื่อให้ใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานและการส่งต่อข้อมูลเพื่อการคุ้มครองพัฒนาการเด็ก
82-90 รอง	ประกันการเข้าถึงการศึกษาโดยเท่าเทียมสำหรับกลุ่มเปราะบาง ซึ่งรวมถึงสตรี เด็ก และคนพิการ	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการมีบัตรประจำตัวของเด็กพิการ โดยเป็นเด็กแรกเกิด-5 ปี จำนวน 17,012 คน อายุ 6-14 ปี จำนวน 64,898 คน คนพิการที่ได้รับการศึกษา จำนวน 1,194,415 คน มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 54.9 ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 7.42 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. /ปวส. /ปวท.) ร้อยละ 1.4 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 0.88 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 0.13 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 กำหนดให้คนพิการทุกคนได้รับการศึกษาฟรี ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงปริญญาตรี

3.1.6 การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของกลุ่มต่างๆ ในสังคม 45 ข้อ

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
93 หลัก	บังคับใช้ พ.ร.บ. การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งอย่างมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> ดำเนินการตามยุทธศาสตร์คนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2560-2563 ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง เมื่อเดือนเมษายน 2560 ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงนโยบาย พัฒนาธัญบุรีโมเดล สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี เป็นรูปแบบของกิจกรรมการฟื้นฟูผู้ใช้บริการโดยการฝึกทักษะการประกอบอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ใช้บริการในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งก่อนกลับคืนสู่สังคม โดยใช้กระบวนการ CSR และ SE ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยสนับสนุน ส่งเสริม สร้างเครือข่ายความร่วมมือประชาชนรัฐ จัดทำบันทึกความเข้าใจกับเทศบาลนคร 29 แห่ง และเมืองพัทยา เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบคุ้มครองดูแลคนไร้ที่พึ่งและขอทาน
94-95 หลัก	พยายามประกันการให้ความคุ้มครองที่เพียงพอแก่กลุ่มเปราะบางในสภากลุ่มอย่างต่อเนื่อง	พัฒนาการบริหารจัดการสายด่วน 1300 ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ในการให้บริการผู้ประสบปัญหาทางสังคมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
96 หลัก	พยายามดำเนินการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง	<ol style="list-style-type: none"> นำเสนอร่างแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 ต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติและมีมติเห็นชอบในหลักการ แนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะ 5 ปี ข้างหน้า ปรับปรุงแก้ไขร่างแผนฯ ตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ และจัดทำร่างแผนปฏิบัติการเพื่อประกอบการนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ฉบับเด็ก และฉบับประชาชน พัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนทั่วประเทศเป็นวิทยากรแกนนำสิทธิเด็ก ขยายเครือข่ายสถาบันการศึกษาในการจัดตั้งศูนย์ข่าวเด็กและเยาวชนระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยในประเทศสมาชิกอาเซียน

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
99 หลัก	จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็ก	การจัดตั้งกรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย กำกับดูแลและประสานงานด้านเด็ก
100-107 หลัก	พยายามดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศต่อเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. รมว.รศ.ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์เพื่อจัดความรุนแรงต่อเด็กในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจเกิดมลพิษทางอากาศ มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนสังคม นำเสนอวิธีการที่เหมาะสมในการเลี้ยงดู ดูแลเด็ก เช่น การสื่อสารและการสร้างวินัยเชิงบวกกับเด็ก ผลิตสื่อในการประชาสัมพันธ์การขจัดความรุนแรงต่อเด็ก และเผยแพร่ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก 2. จัดการฝึกอบรมหลักสูตรวิทยากรแกนนำการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยไม่ใช้ความรุนแรงนำร่องใน 4 จังหวัด มีผู้เข้าอบรมฯ 2,792 คน ในปี พ.ศ. 2559 และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ในปี 2560 จำนวน 210 คน เพื่อทำหน้าที่ออกไปให้ความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองในระดับชุมชนทั่วประเทศ 3. เสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. .... ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เพื่อให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครอบคลุมการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น การปฏิบัติต่อเด็ก และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นเด็ก 4. จัดทำยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2560-2564 เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากคณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมาพิจารณาให้สอดคล้องกับกฎหมาย บริบททางสังคมและสถานการณ์ด้านเด็กของประเทศ 5. ขยายพื้นที่ดำเนินการพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กระดับท้องถิ่น จาก 40 ตำบล เป็น 120 ตำบล (10 จังหวัด เป็น 21 จังหวัด) 6. ฝึกอบรมทั้งด้านการพัฒนา การปกป้องคุ้มครอง และการคุ้มครองสวัสดิภาพ ให้บุคลากรด้านเด็กและเยาวชน
108-112 หลัก	ดำเนินมาตรการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็กและการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก	จัดพิมพ์ พ.ร.บ. ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ. 2555 และเผยแพร่เจตนารมณ์ตามกฎหมายให้กับสถานคุ้มครองเด็กในสังกัดทั่วประเทศ
113-116 หลัก	เพิ่มความพยายามในการแก้ไขปัญหาลูกค้ามกอนาจารเด็กเพื่อเพิ่มความคุ้มครองให้แก่เด็ก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยกร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย และเสนอร่างต่อคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2. พัฒนาหลักสูตรการคุ้มครองพยานและผู้เสียหายที่เป็นเด็กสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก และผู้ปฏิบัติงานในสถานรองรับเด็ก

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
123 หลัก	ดำเนินการปรับอายุขั้นต่ำของการสมรสสำหรับเด็กชายและหญิงให้เท่ากับ 18 ปี	1. ยกร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... 2. เสนอร่างกฎหมายต่อกระทรวงยุติธรรม ประเมินผลกระทบทางกฎหมายและตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย 3. รับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย
124 หลัก	ยกเลิกข้อบทของกฎหมายที่ระบุว่า สามารถปรับลดอายุขั้นต่ำของการสมรสให้เป็น 13 ปี กรณีที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศและสามารถสมรสกับผู้ที่ล่วงละเมิดได้	1. ยกร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... 2. รับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมาย 3. ชี้แจงรายละเอียดต่อคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 4. อยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณาการขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อเสนอ ครม.
125-126 หลัก	ดำเนินการจัดสรรทรัพยากรบุคคลและงบประมาณเพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของสตรีได้อย่างเต็มที่	1. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลไกศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน และพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผลักดันให้สำนักงบประมาณจัดทำงบประมาณที่คำนึงถึงมิติหญิงชาย 3. เผยแพร่และฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณที่คำนึงถึงมิติหญิงชายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4. จัดทำคู่มือการจัดทำงบประมาณที่คำนึงถึงมิติหญิงชายสำหรับหน่วยงานภาครัฐ
127-128 หลัก	บังคับใช้ พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 อย่างมีประสิทธิภาพ	1. ขับเคลื่อน พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศในหลายด้าน รวมทั้งสิทธิต่างๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การคุ้มครองผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ ผ่านกลไกคณะกรรมการประจำ พ.ร.บ. 2. ลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกับ สภานายความสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมาย และสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย มีการตีพิมพ์กฎหมายและหนังสือบอกเล่าเรื่องราวโดยกลุ่ม LGBTI เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ 3. ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อปรับเจตคติของคนในสังคมให้เข้าใจและยอมรับความเสมอภาคและเท่าเทียมระหว่างเพศ
129-131 หลัก	ผลักดันเรื่องการเสริมพลังสตรีและการมีส่วนร่วมของสตรีให้มากขึ้นในทุกภาคส่วน	1. ขับเคลื่อนการเสริมสร้างสถานภาพสตรีให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้วยการดำเนินการตามแผนพัฒนาสตรี 2. ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อเสริมพลังและศักยภาพสตรีให้มีส่วนร่วมในระดับตัดสินใจด้านเศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของสตรีในชุมชนและท้องถิ่น 3. พัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ และเสริมสร้างโอกาสในการดำเนินธุรกิจ 4. พัฒนาศักยภาพสตรีให้มีส่วนร่วมจัดการปัญหาความขัดแย้งในชุมชนและมีบทบาทในกระบวนการสร้างสันติภาพในพื้นที่สถานการณ์ความขัดแย้ง
132-138 หลัก	เสริมสร้างมาตรการเพื่อลดการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบ	1. จัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและครอบครัวในประเทศไทย และขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและความรุนแรงในครอบครัว

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
	อย่างมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 2. ขับเคลื่อนมาตรการในการแก้ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศหรือคุกคามทางเพศ 3. ขับเคลื่อนมาตรการกลไกในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิจากการถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศสภาพ รวมทั้งบูรณาการการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4. พัฒนาศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาคระหว่างเพศในหน่วยงานภาครัฐ และสนับสนุนองค์กรเครือข่ายในการดำเนินงานส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ 5. พิจารณาบทพวนข้อบทของกฎหมายที่เป็นอุปสรรค/ข้อยกเว้นหรือทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ 6. เสริมสร้างความรู้เรื่องสิทธิและกฎหมายในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรีและบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ให้แก่ภาคส่วนต่างๆ 7. จัดทำสื่อ/คู่มือการส่งเสริมการจัดความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว
139-140 หลัก	แก้ไขปัญหาเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการอย่างต่อเนื่อง ด้วยการลดตราบาปและการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในสังคม	ดำเนินการมาตรการเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมดั้งเดิมของสังคม เพื่อส่งเสริมให้มีการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนพิการ ภายใต้แนวคิด “การให้เกียรติ โอกาส กำลังใจ” ตามนโยบายของผู้บริหารระดับสูงของกระทรวง
141 หลัก	ส่งเสริมการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินผลแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2554-2559 ทั้งในเชิงผลผลิตและผลลัพธ์ 2. เสนอร่างแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฯ ต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (กพช.) เพื่อพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบอนุมัติในหลักการ (7 มีนาคม 2560) โดยจะประกาศใช้แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2564 และขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติต่อไป โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง ดำรงชีวิตอิสระในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์ แห่งความเท่าเทียม = EQUAL จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีความศักยภาพและความเข้มแข็ง (EMPOWERMENT) - ยุทธศาสตร์ ที่ 2 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ จัดการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง (QUALITY MANAGEMENT) - ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ (UNDERSTANDING) - ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (ACCESSIBILITY) - ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน (LINKAGE)

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
142 หลัก	ประกันให้การปฏิรูป กฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการ ได้รับการสนับสนุนโดยการ บังคับใช้และการติดตามผล ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560–2564 โดยให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้า การประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามประเด็นยุทธศาสตร์ แนวทาง และมาตรการ ตลอดจน พัฒนาระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานตามแผนฯ เพื่อใช้ในการ ติดตามความก้าวหน้าและผลสำเร็จต่อไป 2. ดำเนินการตรวจสอบสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มาตรา 13 หากพบว่า หน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด ให้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมาย 3. เข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ เมื่อ เดือนตุลาคม 2560 เพื่อให้คนพิการสามารถร้องเรียนสิทธิต่อ คณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ 4. มีกลไกการตรวจสอบ <ul style="list-style-type: none"> – ระดับชาติ ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการแห่งชาติ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนและติดตามแผนพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ – ระดับจังหวัด ได้แก่ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการประจำจังหวัด ศูนย์บริการคนพิการประจำจังหวัด และศูนย์บริการ คนพิการทั่วไป ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ ระดับท้องถิ่น – ภาคประชาสังคม ได้แก่ ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ดำเนินการโดย องค์กรด้านคนพิการ และสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่ง ประเทศไทย มีอาสาสมัครติดตาม ตรวจสอบ สนับสนุน เพื่อปรับ ทัศนคติของคนในสังคม 5. จัดสมัชชาคนพิการ เพื่อรวบรวมผลการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และยื่นข้อเสนอต่อประธานกรรมการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
143–145 หลัก	ดำเนินการเพื่อตอบสนอง ความต้องการด้านการศึกษา ของเด็กพิการ อย่างมีประสิทธิภาพ	ดู 82–90

3.1.7 การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 16 ข้อ

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
150-161 หลัก	ส่งเสริมสิทธิในการแสดงออกและการแสดงความคิดเห็น	จัดเวทีสัมมนา/สมัชชารับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน
167-170 หลัก	เพิ่มอายุขั้นต่ำของการรับผิดชอบทางอาญาให้ เป็น 12 ปี หรือมากกว่านั้น	1. ยกร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... 2. เสนอร่างกฎหมายต่อกระทรวงยุติธรรม ประเมินผลกระทบทางกฎหมายและตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย 3. รับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย 4. อยู่ในชั้นการพิจารณาของกระทรวงยุติธรรม

3.1.8 คำมั่นโดยสมัครใจ 4 ข้อ

ลำดับ	ประเด็น	ผลการดำเนินงาน
1 หลัก	ไทยจะเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญา Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled)	เสนอขอความเห็นชอบการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญามาร์ราเคช ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งคาดว่าจะเสร็จสิ้นภายในปี 2560 ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์ ได้เนิมนการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว
2 หลัก	ไทยจะปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประจำอนุสัญญา มาตรา 17 ของ พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 และ มาตรา 15 ของ พ.ร.บ. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550	1. รอการทบทวนผลการบังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 2. ศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุง มาตรา 15 ของ พ.ร.บ. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550
3 รอง	ไทยจะจัดทำรายงานระยะกลางรอบ (midterm update) เพื่อรายงานการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ	กระทรวงการต่างประเทศ เชิญประชุม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเริ่มกระบวนการจัดทำรายงานระยะกลางรอบ 1 ครั้ง ในเดือนสิงหาคม 2560
4 หลัก	ไทยจะส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาและการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน	หน่วยงานภาครัฐของไทยที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยให้ความสำคัญกับจะส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาและการ สร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

3.2 ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอแนะจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ไทยไม่ได้ตอบรับ จำนวน 62 ข้อ จากทั้งหมด 187 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 24.9 ถือเป็นข้อท้าทายของประเทศไทยในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนในอนาคต ซึ่งสามารถจำแนกและสรุปประเด็น ได้ดังนี้

ลำดับ	ประเด็น	อนุสัญญาและกติกาที่เกี่ยวข้อง
1-2, 15, 19, 20, 21-27	- ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเลือกรับ ฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งมีเป้าหมายในการยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต	International Covenant on Civil and Political Rights- ICCPR
3	- ถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กว่าด้วยสถานะผู้ลี้ภัย	Convention on the Rights of the Child- CRC
4, 43	- ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว - รักษาไว้ซึ่งการคุ้มครองครอบครัวในฐานะเป็นหน่วยธรรมชาติและหน่วยพื้นฐานของสังคม	Convention on the Protection of the Rights of Migrants Workers and Member of their Families- ICRMW
5, 58-62	- ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย และพิธีสาร ค.ศ. 1967 และบังคับใช้กฎหมายที่ให้สถานะทางกฎหมายแก่ผู้แสวงหาที่พำนักและผู้ลี้ภัยตามมาตราฐานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเคารพหลักการไม่ผลักดันกลับสู่อันตราย รวมทั้งการห้ามกักกันตัวเด็กอย่างเป็นทางการ	Convention Relating to the Status of Refugees (Refugee Convention)
6	- ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการทำลายล้างเผ่าพันธุ์: อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมทำลายล้างเผ่าพันธุ์	Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide
7-8	- ให้สัตยาบันต่อตราสารระหว่างประเทศหลักฉบับอื่นๆ เช่น ให้สัตยาบันต่อธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ	Rome Statute of the International Criminal Court (Rome Statute)
9, 12, 30-42	- ดำเนินการให้สอดคล้องกับพันธกรณีว่าด้วยการยุติการกักกันตัวตามอำเภอใจทันที - พันฟูการคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองว่าด้วยการประกันว่ารัฐธรรมนูญมีความสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของไทย และยุติการดำเนินคดีต่อพลเรือนในศาลทหาร - ยุติการจับกุมหรือการกักกันตัวโดยไม่สมัครใจ และยุติการดำเนินคดีต่อพลเรือนในศาลทหาร และประกันให้ได้รับสิทธิในการเข้าถึงการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม ตามพันธกรณีภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	International Covenant on Civil and Political Rights- ICCPR

ลำดับ	ประเด็น	อนุสัญญาและกติกาที่เกี่ยวข้อง
10	- ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ 169, 189	Convention of the International Labour Standards on Migrant Workers' Rights- ILO
11	- รับรองสิทธิที่ระบุไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในรัฐธรรมนูญ และประกันการการมีผลบังคับโดยตรงในศาล	International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights- ICESCR
16, 48-51	- ยกเลิกการกำหนดบทลงโทษขั้นต่ำ สำหรับฐานความผิดคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และยุติกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ	Lèse Majesté Laws
13-14, 17, 28-29, 44-47, 52-57	- ยกเลิกข้อจำกัดที่ไม่สมเหตุผลผลของการใช้เสรีภาพพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา 61 ของกฎหมายประชามติและคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 7/2557 (การประชุมทางการเมือง) และคำสั่ง คสช. ที่ไม่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศทั้งหมด - เสนอเวลาที่ชัดเจนสำหรับการเยือนของผู้เสนอรายงานพิเศษว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก และผู้แทนรายงานพิเศษว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการชุมนุม - ยุติการบังคับควบคุมตัวบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างและยุติการใช้วิธีปรับทัศนคติ - ประกันการไม่มีข้อจำกัดของเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในการชุมนุม สอดคล้องตามพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย	Freedom of Expression, Universal Declaration of Human Rights
18	- ออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ	Non Discrimination Law

จากตารางข้อเสนอแนะของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยไม่ตอบรับ จำนวน 62 ข้อ ซึ่งเป็นข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของไทยในปัจจุบันข้างต้น สามารถสรุปเป็นข้อท้าทายใน 12 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

ลำดับ	ประเด็น
1.	ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต
2.	ถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง สถานะผู้ลี้ภัย
3.	ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว
4.	ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสถานะภาพผู้ลี้ภัย และพิธีสาร ค.ศ. 1967
5.	ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการทำลายล้างเผ่าพันธุ์
6.	ให้สัตยาบันต่อตราสารระหว่างประเทศหลักฉบับอื่นๆ
7.	ยุติการจับกุมหรือการกักกันตัวโดยไม่สมัครใจ และยุติการดำเนินคดีต่อพลเรือนในศาลทหาร

ลำดับ	ประเด็น
8.	ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO169 ชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย, ILO189 แรงงานในบ้าน
9.	รับรองสิทธิที่ระบุไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในรัฐธรรมนูญ
10.	ยุติกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ
11.	ยกเลิกข้อจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก รวมถึงยุติการบังคับควบคุมตัวบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างและยุติการใช้วิธีปรับทัศนคติ
12.	ออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ

3.3 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชนจากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ประเมินความสำคัญ ความเป็นไปได้ และคัดเลือกข้อท้าทายด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ และ กระทรวง พม. มีบทบาทเกี่ยวข้องทั้งในฐานะเป็นหน่วยงานหลักและสนับสนุน จำนวน 4 ประเด็น เพื่อวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ และให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชน ได้แก่ ประเด็นที่ 2 (สิทธิเด็ก), 3 (แรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว), 8 (ชนกลุ่มน้อย, แรงงานประมง, แรงงานในบ้าน), และ 12 (การต่อต้านการเลือกปฏิบัติ) และสรุปบทบาทรัฐภาคีที่มีต่อข้อท้าทายดังกล่าว ดังตารางต่อไปนี้

ลำดับ	ข้อท้าทาย	บทบาท พม.	บทบาทรัฐภาคี
1.	ถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องสถานะของเด็กผู้ลี้ภัย (CRC)	หลัก	<ol style="list-style-type: none"> รัฐภาคีจะดำเนินการที่เหมาะสมที่จะประกันว่า เด็กที่ร้องขอสถานะเป็นผู้ลี้ภัย หรือที่ได้รับการพิจารณาเป็นผู้ลี้ภัยตามกฎหมายหรือกระบวนการภายในหรือระหว่างประเทศที่ใช้บังคับ ไม่ว่าจะมีความสามารถของเด็กหรือบุคคลอื่นติดตามมาด้วยหรือไม่ก็ตาม จะได้รับการคุ้มครองและความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมที่เหมาะสมในการได้รับสิทธิที่มีอยู่ตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้ และในตราสารระหว่างประเทศอื่นๆ อันเกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชนหรือมนุษยธรรม ซึ่งรัฐดังกล่าวเป็นภาคี รัฐภาคีจะให้ความร่วมมือตามที่พิจารณาว่าเหมาะสมแก่ความพยายามใดๆ ของทั้งองค์การสหประชาชาติ และองค์การระดับรัฐบาล หรือองค์การที่มีในระดับรัฐบาลอื่นที่มีอำนาจ ซึ่งร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กเช่นว่า และในการติดตามหาบิดามารดาหรือสมาชิกอื่น ของครอบครัวของเด็กผู้ลี้ภัย เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับการกลับไปอยู่ร่วมกันใหม่เป็นครอบครัว ของเด็กในกรณีที่ไม่สามารถค้นพบบิดามารดาหรือสมาชิกอื่นๆ ของครอบครัว เด็กนั้นจะได้รับการคุ้มครอง

ลำดับ	ข้อท้าทาย	บทบาท พม.	บทบาทรัฐภาคี
			เช่นเดียวกับเด็กที่ถูกพรากจากสภาพครอบครัว ทั้งที่เป็นการถาวรหรือชั่วคราวไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ดังเช่นที่ได้ระบุไว้ในอนุสัญญา
2.	ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว (ICRMW)	สนับสนุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐภาคีต้องคุ้มครองผลประโยชน์ของคนงาน เมื่อได้รับการว่าจ้างในประเทศอื่นที่มีใช้ประเทศของตน ครอบคลุมความก้าวหน้าที่ทำโดยรัฐใดๆ บนพื้นฐานระดับภูมิภาคหรือทวีปภาคี เพื่อมุ่งสู่การคุ้มครองสิทธิของคนงานอพยพและสมาชิกครอบครัว 2. รัฐภาคีดำเนินการให้เป็นไปตามตราสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องสิทธิมนุษยชน โดยเคารพและให้หลักประกันแก่คนงานอพยพทั้งปวงและสมาชิกครอบครัวของเขาที่อยู่ภายในอาณาเขตและอยู่ในขอบเขตอำนาจของตน ในเรื่องของสิทธิต่างๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ โดยปราศจากการแบ่งแยกใดๆ อาทิ เพศ เชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนาหรือความเชื่อ ความเห็นทางการเมืองหรือความเห็นอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์หรือสังคม สัญชาติ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ สิทธิพลเมือง สถานภาพการสมรส การเกิดหรือสถานภาพอื่น 3. อนุสัญญานี้จะนำมาปฏิบัติตลอดช่วงระยะเวลากระบวนกรทั้งหมดของการอพยพเคลื่อนย้ายของคนงานอพยพและครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยเตรียมการอพยพ การเดินทางออก การเดินทางผ่าน และรวมถึงระยะเวลาทั้งหมดที่พำนักอยู่และระยะเวลาของกิจกรรมที่มีค่าตอบแทนในรัฐที่มีการจ้างงาน ตลอดจนการเดินทางกลับสู่รัฐต้นทางหรือรัฐที่เป็นแหล่งพำนักอาศัย
3.	ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ILO 169 ชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย	สนับสนุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐภาคีจะต้องรับผิดชอบในการพัฒนาการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อคุ้มครองสิทธิของชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย โดยการมีส่วนร่วมและรับประกันความมีเอกภาพของชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย 2. การดำเนินการรวมถึงกลไกเหล่านี้: <ol style="list-style-type: none"> (ก) รับประกันว่า ชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อยจะได้รับประโยชน์จากสิทธิและโอกาสอย่างเท่าเทียม ตามที่กฎหมายและระเบียบในประเทศกำหนด (ข) ส่งเสริมสิทธิทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย โดยเคารพอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และสถาบัน (ค) ช่วยเหลือชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย กำจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ ในวิถีทางที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิต

ลำดับ	ข้อท้าทาย	บทบาท พม.	บทบาทรัฐภาคี
	ILO 188 การทำงาน ในภาคประมง		<ol style="list-style-type: none"> 1. จุดมุ่งหมายของอนุสัญญาฉบับนี้ คือ การทำให้มั่นใจว่า คนงานประมงจะได้มีสภาพการทำงานที่มีคุณค่าบนเรือประมง ในเรื่องข้อกำหนดขั้นต่ำในการทำงานบนเรือ สภาพการปฏิบัติหน้าที่ที่พักอาศัยและอาหาร การคุ้มครองความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในการทำงาน การดูแลทางการแพทย์และการประกันสังคม 2. รัฐภาคีต้องนำกฎหมาย ข้อบังคับหรือมาตรการต่างๆ ภายในประเทศ มาปฏิบัติและบังคับใช้ให้บังเกิดผลและเป็นไปตามข้อกำหนดของอนุสัญญา 3. รัฐภาคีต้องจัดให้มีหน่วยงานผู้ทรงอำนาจหรือหน่วยงานต่างๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นกลไกในการทำหน้าที่และรับผิดชอบและมีบทบาทในงานที่เกี่ยวข้องกับภาคการประมงทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น
	ILO 189 งานที่มี คุณค่าสำหรับคนงาน ทำงานบ้าน		<ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อให้มั่นใจได้ว่า อย่างมีประสิทธิภาพ 2. รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับคนงานทำงานบ้าน ซึ่งกำหนดไว้ในอนุสัญญานี้โดยคำนึงถึงส่งเสริมและตระหนักในเรื่องหลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน ดังต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> (ก) เสรีภาพในการสมาคมและการยอมรับสิทธิในการร่วมเจรจาต่อรองอย่างมีประสิทธิภาพ (ข) การจัดแรงงานบังคับทุกรูปแบบและการเกณฑ์แรงงาน (ค) การยกเลิกการใช้แรงงานเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ (ง) การจัดการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและอาชีพ 3. ในการดำเนินมาตรการต่างๆ ที่ทำให้มั่นใจว่า คนงานทำงานบ้านและนายจ้างได้มีเสรีภาพในการสมาคมและการยอมรับสิทธิในการร่วมเจรจาต่อรองอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น รัฐภาคีต้องคุ้มครองสิทธิของคนงานและนายจ้างของคนงานทำงานบ้านในการก่อตั้งองค์กรและเข้าร่วมองค์กร สหพันธ์และสมาพันธ์ต่างๆ ตามที่คนงานและนายจ้างประสงค์ ทั้งนี้ตามกฎหมายระเบียบต่างๆ ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง
4.	ออกกฎหมาย ต่อต้านการเลือก ปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุม ทุกฐานการเลือก ปฏิบัติ	สนับสนุน	

3.3.1 ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ จำนวน 5 คน ได้แก่

- 1) นายวันชัย รุจนวงศ์ อัยการอาวุโส และผู้แทนไทยใน ACWC ด้านสิทธิเด็ก
- 2) รศ.ดร.พิศวาท สุคนธ์พันธุ์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

- 3) ดร.สุนทรียา เหมือนพะวงศ์ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
- 4) นางสาวนริลักษณ์ แพไชยภูมิ ผู้อำนวยการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- 5) นางเจียรทอง ประสานพานิช ผู้อำนวยการกลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ กรมกิจการเด็กและเยาวชน

โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ว่า ประเทศไทยควรพิจารณาข้อเสนอแนะ UPR ที่เป็นประเด็นท้าทายทั้ง 4 ประการข้างต้นหรือไม่เพราะเหตุใด เมื่อคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของชาติ ความมั่นคงของชาติ ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบที่จะเกิดขึ้น และสามารถสรุปความคิดเห็น ได้ดังนี้

ข้อท้าทาย	ข้อคิดเห็น
1. ถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องสถานะเด็กผู้ลี้ภัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น เกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือเด็กลี้ภัยและแสวงหาแหล่งพักพิงในประเทศ 2. ปัจจุบันเด็กลี้ภัยและแสวงหาที่พักพิงในประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย (การดูแลผู้หนีภัยการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราว) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (บ้านพักเด็กและครอบครัว) กระทรวงสาธารณสุข (การรักษาพยาบาล) กระทรวงศึกษาธิการ (การให้การศึกษา) ซึ่งถือว่าการดำเนินงานของประเทศไทยในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มดังกล่าวได้รับความชื่นชมจากเวทีระหว่างประเทศมาโดยตลอด แม้ประเทศไทยจะไม่ถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของสิทธิเด็ก 3. มีความเป็นไปได้ แต่ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการถอนข้อสงวนดังกล่าวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานร่วมกันหากถอนข้อสงวนและตรวจสอบผลกระทบหรือปัญหาที่จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ 4. หากไม่มีแรงกดดันหรือถูกบีบ ไม่จำเป็นต้องถอนข้อสงวน เนื่องจากสถานะผู้ลี้ภัยของเด็กจะเกี่ยวข้องกับสิทธิของพ่อแม่ และประเทศไทยจะได้ไม่ต้องรับภาระโดยไม่จำเป็น โดยจะพิจารณารับก็ต่อเมื่อรัฐภาคีมีจำนวนมาก (กว่า 150 ประเทศ) ถ้ารัฐภาคีมีจำนวนน้อย (กว่า 30 ประเทศ) ยังไม่จำเป็นต้องพิจารณา เพราะหากประเทศไทยเข้าเป็นรัฐภาคี ย่อมมีข้อผูกพันให้ปฏิบัติตาม และเปิดโอกาสในการถูกสหประชาชาติวิพากษ์วิจารณ์ และบังคับใช้กฎระหว่างประเทศ เมื่อไม่ปฏิบัติตามได้ 5. การถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 นี้ เกี่ยวข้องกับอธิปไตยของชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยสภาพผู้ลี้ภัย ซึ่งไทยยังมิได้ให้ลงนาม นอกจากนี้ ประเทศไทยจะไม่ใช้คำว่า เด็กลี้ภัย แต่ใช้คำว่า เด็กพลัดถิ่น/เด็กเคลื่อนย้าย แทน เช่นเดียวกับคำว่า ผู้ลี้ภัย จะใช้คำว่า ผู้พลัดถิ่น/ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน มากกว่า หากถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 อาจเป็นแรงดึงดูดให้มีการเคลื่อนย้ายถิ่นมาสู่ประเทศไทยมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม หน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องสำคัญในประเด็นนี้ คือ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ 6. การถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 นี้ จะต้องรับประกันการได้รับสิทธิที่มีอยู่ตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้ และในตราสารระหว่างประเทศอื่นๆ อันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนหรือมนุษยธรรมซึ่งรัฐดังกล่าวเป็นภาคี จะเชื่อมโยงกับสิทธิในการมีสัญชาติ (the right to nationality) ตาม UDHR ข้อ 15 และการให้สัญชาติ ซึ่งมีความซับซ้อนและละเอียดอ่อน เช่น เด็กที่เกิดในไทยจะให้สัญชาติไทยหรือไม่ หรือให้สัญชาติของประเทศต้นทาง การให้

ข้อท้าทาย	ข้อคิดเห็น
	<p>สัญชาติตามหลักสายเลือดหรือหลักดินแดน อย่างไรก็ตาม การให้สัญชาติ จะรวมสิทธิและหน้าที่ความเป็นพลเมืองเข้าไว้ด้วยกัน การผ่อนปรนให้อยู่ถูกต้องตามกฎหมายชั่วคราว โดยมีเงื่อนไขและข้อจำกัดสามารถกระทำได้ โดยไม่ขัดต่อนโยบายด้านความมั่นคงของชาติ ยกตัวอย่าง กรณีของออสเตรเลีย หากมีใช้พลเมืองคุณภาพ ก็ส่งออกได้ตามเงื่อนไข</p> <p>7. ควรมีการศึกษาข้อมูลสถิติของจำนวนเด็กพลัดถิ่น/เด็กเคลื่อนย้าย ในประเทศไทย ว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด หากมีจำนวนน้อยก็ไม่สันคลอนความมั่นคงของชาติ แต่ถ้าจำนวนเยอะมากก็จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ</p> <p>8. สนับสนุนหลักการในการถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 เมื่อพิจารณาในแง่ของมนุษยธรรม เพราะสถานการณ์ความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน ทำให้เด็กจำนวนมากได้รับผลกระทบจากความรุนแรง และการแสวงประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ การเคลื่อนย้ายถิ่นไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศเพื่อนบ้านที่อาณาเขตติดต่อกัน แต่เป็นปรากฏการณ์ระดับโลก รัฐบาลควรกำหนดจุดยืนที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติ ควบคู่กับผลประโยชน์ของเด็ก ในโลกปัจจุบันที่มีการบูรณาการและผสมผสานทางวัฒนธรรม โดยอาจพิจารณาความเป็นไปได้ในการถอนข้อสงวนแบบมีเงื่อนไข เปิดรับทุกกรณีเป็นไปได้ยากและกระทำได้ยาก</p> <p>9. การถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 สามารถดำเนินการได้โดยแก้ไขกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับการภาคยานุวัติก่อน แล้วจึงขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญด้วยความตกลงระหว่างประเทศกำหนด</p> <p>10. การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและศักยภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง หากประเทศไทยต้องการถอนข้อสงวนซึ่งมีข้อผูกพันตามมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งรัฐ จึงต้องศึกษาให้รอบคอบและเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุด</p> <p>11. มีข้อสังเกตว่า อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ได้รับความเห็นชอบมากที่สุดในโลก โดยทุกประเทศในโลกได้ให้สัตยาบัน ยกเว้นประเทศโซมาเลีย ชูดานใต้ และสหรัฐอเมริกา</p>
<p>2. ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว</p>	<p>1. กลุ่มแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้น การให้กลุ่มคนเหล่านี้เข้าถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานนั้นเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ ซึ่งประเทศไทยได้ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังกล่าว เช่น การส่งเสริมการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ การบริการสาธารณสุข การเข้าถึงการศึกษา เป็นต้น</p> <p>2. ในปัจจุบัน อนุสัญญาฯ ฉบับนี้ มีรัฐภาคีจำนวน 51 ประเทศ ประเทศอาเซียนที่เป็นภาคีได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก และได้รับผลประโยชน์จากอนุสัญญาฉบับนี้ สำหรับประเทศไทย ในการพิจารณาการให้สัตยาบัน ผลประโยชน์ก็จะเกิดกับแรงงานไทยต่างด้าวเช่นกัน แต่ก็จะมีข้อผูกพันให้ทำตาม การออกกฎหมายไม่เป็นปัญหา แต่การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เป็นข้อห่วงกังวลมากกว่า</p> <p>3. กระทรวงแรงงานควรเป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาความเป็นไปได้ และพิจารณาหลักการตามอนุสัญญาฯ ผลประโยชน์และผลกระทบของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว พร้อมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานความมั่นคงของประเทศ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ/กระทรวงมหาดไทย)</p>

ข้อท้าทาย	ข้อคิดเห็น
	<p>4. เห็นด้วยในหลักการของอนุสัญญาฯ สำหรับแรงงานถูกกฎหมายที่อยู่ในระบบ ควรได้รับความยุติธรรมในการเข้าถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เข้าถึงสวัสดิการของรัฐ มีหลักประกันด้านสุขภาพ การศึกษา รวมถึงสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากในปัจจุบันแรงงานต่างด้าวมีความจำเป็นสำหรับประเทศไทย และประเทศไทยก็มีแรงดึงดูดจากประเทศเพื่อนบ้านสูง หากประเทศไทยสามารถคุ้มครองสิทธิบุคคลกลุ่มนี้และสมาชิกครอบครัวได้ จะสะท้อนให้เห็นความเป็นนิติรัฐเชิงสากลในมิติของความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้อย่างดี</p>
<p>3. ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 169 ชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อนุสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศสมาชิกวางนโยบายและโครงการต่างๆ เพื่อบรรเทาความยากจนในชุมชนพื้นเมืองกลุ่มต่างๆ เพิ่มโอกาสแห่งการพัฒนา ปรับปรุงสภาพการจ้างงาน และส่งเสริมความสามารถในการเจรจาต่อรองและการเคลื่อนไหวด้านแรงงาน วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาดังกล่าวนี้ เน้นย้ำในการคุ้มครองกลุ่มชนพื้นเมืองต่างๆ ของโลก 2. ในปัจจุบัน อนุสัญญาฯ ฉบับนี้ มีรัฐภาคีจำนวน 22 ประเทศ ไม่มีประเทศอาเซียนที่เป็นภาคีแต่อย่างใด 3. ประเทศไทยเน้นย้ำว่าหากพิจารณาถึงประวัติศาสตร์ของประเทศนั้น ประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ที่มีความผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมเป็นคนไทย และไม่มีประวัติศาสตร์ของชนพื้นเมือง (indigenous) ดังนั้น จึงไม่มีค่านิยมของชนพื้นเมืองในบริบทของสังคมไทย แต่สำหรับชนกลุ่มน้อยนั้น กระทรวงมหาดไทยได้ให้จำกัดความถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศ ตามภูมิภาคต่างๆ มีเชื้อสายมาจากกลุ่มชาติพันธุ์รวมทั้งบุคคลที่และประเทศไทยได้ดูแลกลุ่มคนเหล่านี้ตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว ดังนั้น จากเหตุผลเรื่องของค่านิยมชนพื้นเมืองดั้งเดิม จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาได้ว่าประเทศไทยนั้นยังไม่มีความพร้อมในการให้สัตยาบันดังกล่าว
<p>ILO 188 การทำงานในภาคประมง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อนุสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มั่นใจได้ว่า คนงานประมงจะได้มีสภาพการทำงานที่มีคุณค่าบนเรือประมง ในเรื่องข้อกำหนดขั้นต่ำในการทำงานบนเรือ สภาพการปฏิบัติหน้าที่ ที่พักอาศัยและอาหาร การคุ้มครองความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในการทำงาน การดูแลทางการแพทย์ และการประกันสังคม 2. แรงงานประมงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนของอุตสาหกรรมประมงของไทย ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้สูงให้กับประเทศไทย รัฐบาลควรส่งเสริมนโยบายในการคุ้มครองให้เกิดการละเมิดสิทธิบุคคลกลุ่มนี้ และส่งเสริมให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน และเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาถึงข้อดีข้อเสียของการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว หากสามารถเข้าเป็นภาคีได้จะเป็นการเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทยในการดูแลกลุ่มแรงงานประมง และเสริมภาพลักษณ์ให้ประเทศคู่ค้าเกิดความไว้วางใจในการดูแลบุคคลกลุ่มนี้ของรัฐบาลไทย และยินดีทำการค้ากับประเทศไทยต่อไป 3. ในปัจจุบัน อนุสัญญาฯ ฉบับนี้ มีรัฐภาคีจำนวน 10 ประเทศ ประเทศไทยอยู่ระหว่าง

ข้อท้าทาย	ข้อคิดเห็น
ILO 189 งานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน	<p>พิจารณาเข้าเป็นภาคีและเตรียมความพร้อม เนื่องจากได้รับแรงกดดันจาก IUU กระทรวงแรงงานคาดว่า จะดำเนินการได้ภายในปลายปี 2560 อย่างไรก็ตาม การศึกษาผลประโยชน์และผลกระทบ ช่องว่างที่ต้องเติมเต็ม การเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนดำเนินการเป็นสิ่งที่จะต้องทำเป็นอย่างยิ่ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีวัตถุประสงค์เพื่อประเทศสมาชิกวางนโยบายต่อต้านการใช้ความรุนแรงต่อแรงงาน และการใช้หลักการกำหนดอายุขั้นต่ำในการทำงานให้สอดคล้องกับประเภทของการจ้างงาน แรงงานจะต้องมีสิทธิที่จะทราบข้อตกลงในการจ้างงาน หากพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของอนุสัญญามุ่งเน้นให้คุ้มครองแรงงานในบ้านไม่ให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง ได้รับการคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดและการคุกคามในทุกรูปแบบ 2. การดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ฉบับนี้ สอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2557–2561) ของประเทศไทย ในประเด็นการคุ้มครองแรงงานไม่ให้ถูกเลือกปฏิบัติ คุ้มครองแรงงานให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่แรงงานพึงจะได้รับ 3. การดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ฉบับนี้ สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงแรงงานในการบริหารแรงงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีศักยภาพเพียงพอต่อการแข่งขันในเวทีโลกอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้ ฝีมือ และทักษะในการปฏิบัติงาน ควบคู่ไปกับการคุ้มครองแรงงานให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่เป็นธรรม การมีหลักประกันในการดำรงชีวิตที่มั่นคง และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม 3. ในปัจจุบัน อนุสัญญา ฉบับนี้ มีรัฐภาคีจำนวน 24 ประเทศ ประเทศอาเซียนที่เป็นภาคี ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ซึ่งมีแรงงานต่างด้าวทำงานในบ้านเป็นจำนวนมาก และได้รับผลประโยชน์ 4. ควรให้สัตยาบันในอนุสัญญาฉบับที่ 189 ว่าด้วยงานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน และควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับที่ 189 ว่าด้วยงานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน ซึ่งเป็นกรอบมาตรฐานแรงงานสากลสำหรับลูกจ้างทำงานบ้าน ซึ่งจะทำให้อุตสาหกรรมลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีหลักประกันทางสังคม และได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกับผู้จ้างแรงงานประเภทอื่น และจะเป็นประโยชน์กับแรงงานไทยที่ไปทำงานในภาคบริการอีกด้วย
4. ออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติเป็นกรณีเฉพาะ แต่หากมีการกระทำที่เข้าข่ายการเลือกปฏิบัติ การดูหมิ่นเหยียดหยาม หมิ่นประมาท มีการกำหนดไว้เป็นกฎหมาย ทั้งรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายอาญา โดยเฉพาะประมวลกฎหมายอาญามีมาตรา 326–333 หมวดความผิดฐานหมิ่นประมาท บัญญัติโทษเกี่ยวกับการใส่ความผู้อื่นให้เสียชื่อเสียงหรือถูกดูหมิ่นเกลียดชังเป็นความผิดที่มีโทษทั้งจำคุก ปรับหรือทั้งจำ ทั้งปรับ และการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาจะมีโทษสูงขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติแห่งสหประชาชาติมีความห่วงกังวลต่อบทบัญญัติทางกฎหมายของไทย ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นว่า ไม่มีคำจำกัดความและไม่ระบุการห้ามต่อการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ซึ่งมีความสำคัญในการช่วยให้สามารถดำเนินคดีต่อการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ และการเรียกร้องค่าชดเชย หากมีการละเมิดสิทธิด้านนี้

ข้อท้าทาย	ข้อคิดเห็น
	<p>2. ในบริบทของประเทศไทย หากจำเป็นต้องออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัตินั้น ควรเป็นกฎหมายการขจัดการเลือกปฏิบัติที่เปิดกว้าง ครอบคลุมการเลือกปฏิบัติทุกลักษณะ และต่อบุคคลทุกกลุ่ม (เพราะเหตุที่บุคคลนั้นมีความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการสภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ) เพื่อสามารถแก้ไขปัญหามีอยู่ที่กลุ่มคนหลายกลุ่มคนได้รับความคุ้มครอง ไม่ถูกเลือกปฏิบัติและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการออกกฎหมาย</p> <p>3. อย่างไรก็ดี หากประเทศไทยออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ จะเป็นผลบวกต่อภาพพจน์ของประเทศไทย แต่ผลกระทบคือ จะมีเจ้าหน้าที่ของภาครัฐโดยเฉพาะอีกต่อไป แต่จะผูกพันทุกภาคส่วนของสังคมให้ปฏิบัติตาม ได้แก่ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติ คดีความการเลือกปฏิบัติจะเพิ่มมากขึ้น ความพร้อมในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็น หากมีการละเมิดสิทธิ</p> <p>4. แม้ว่าไทยจะไม่มีกฎหมายที่ต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ แต่ไทยมีกฎหมายภายในประเทศบังคับใช้อยู่แล้ว หากมีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้เฉพาะเรื่องและทำไปตามขั้นตอนของกฎหมาย หน่วยงานนโยบายสั่งการไปยังหน่วยปฏิบัติ ก็ไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายแต่อย่างใด</p> <p>5. ประเด็นความเสมอภาค การต่อต้านการเลือกปฏิบัติ การละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อมนุษย์ เกิดจากฐานความคิดที่แตกต่าง การสร้างค่านิยมและทัศนคติใหม่ โดยใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงความคิดในรูปแบบใหม่ๆ ก่อให้เกิดความเข้าใจและการปฏิบัติต่อกันของมนุษย์อย่างถูกต้อง คำนึงถึงความแตกต่างในมุมมองที่ดีขึ้น และเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากกว่าการออกกฎหมาย เพราะกฎหมายไม่ตอบโจทย์ หากผู้คนไม่มีความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนในสังคมโลก มีความสำคัญกว่า เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและลดความอยุติธรรม ทั้งนี้ ในสังคมไทยความไม่เสมอภาคและการเลือกปฏิบัติ จะเกี่ยวข้องกับความแตกต่างจากสถานภาพสังคมที่มีช่องว่างระหว่างคนยากจนกับคนรวย และเป็นสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำสูง</p>

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์แผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจภายใต้ไถ่กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 และผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนตามแผนปฏิบัติการ UPR รอบที่ 2 ที่ไทยให้คำมั่นต่อสหประชาชาติ ตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นำมาสู่ข้อสรุปในการศึกษาว่า

4.1.1 ประเทศไทยในฐานะหนึ่งในประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้ปฏิบัติตามพันธะหน้าที่ของรัฐภาคีในด้านสิทธิมนุษยชนตามภาคีตราสารระหว่างประเทศ 7 ฉบับ โดยมีเจตนารมณ์มุ่งมั่นให้เป็นไปตามพันธกรณีที่ก่อตั้งโดยกฎหมายระหว่างประเทศครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พันธกรณีในการเคารพ พันธกรณีในการปกป้องคุ้มครอง และพันธกรณีในการทำให้บรรลุผล

1) พันธกรณีในการเคารพ เห็นได้จาก ความตั้งใจหรือเจตจำนงของไทยในการเคารพสิทธิมนุษยชนและต้องการยกระดับสิทธิมนุษยชนให้ดียิ่งขึ้น สะท้อนออกมาให้เห็นชัดเจนจากการตอบรับข้อเสนอแนะของไทย จำนวนทั้งหมด 187 ข้อ คิดเป็น ร้อยละ 75.1 และให้คำมั่นโดยสมัครใจ 7 ข้อ โดยข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับนั้น เกี่ยวข้องกับการเข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน การปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกและแผนสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของกลุ่มต่างๆ ในสังคม และการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เป็นต้น

2) พันธกรณีในการปกป้องคุ้มครอง เห็นได้จาก ไทยมีการกำหนดเครื่องมือหรือวิธีการที่จะทำให้การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐเป็นไปตามเป้าหมายหรือให้เกิดผลตามนโยบาย ซึ่งก็คือ แผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจภายใต้ไถ่กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 ไทยได้นำข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและให้คำมั่นมาบรรจุในแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและคำมั่นโดยสมัครใจภายใต้ไถ่กลไก UPR รอบที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในช่วง 4 ปีครึ่ง ภายหลังจากนำเสนอรายงานของประเทศไทยเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี โดยจะสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม นอกจากนี้ ไทยตระหนักดีว่า ความสำเร็จของกระบวนการ UPR ขึ้นอยู่กับการนำข้อเสนอแนะที่รับมาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และไทยจะนำเสนอรายงานความคืบหน้าระยะกลางรอบ (Midterm Update) ในปี 2562 โดยสมัครใจ

3) พันธกรณีในการทำให้บรรลุผล เห็นได้จาก ผลการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับและคำมั่น

โดยสมัครใจภายใต้กลไก UPR รอบที่ 2 ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานรอง ตามข้อเสนอแนะจำนวน 97 ข้อ จาก 187 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 51.87 และคำมั่นโดยสมัครใจ 4 ข้อ จาก 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 57.14 พบว่า ภายในระยะเวลา 1 ปี 3 เดือน หลังจากการนำเสนอรายงานและตอบรับข้อเสนอแนะของไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ริเริ่มดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับแล้วครบถ้วน ทั้ง 7 กลุ่มประเด็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในประเด็นการต่อต้านการค้ามนุษย์ สิทธิเด็ก สิทธิสตรี สิทธิคนพิการ และสิทธิกลุ่มเปราะบางทางสังคม เป็นต้น แสดงให้เห็นผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนตามนโยบายรัฐบาลชัดเจนและเป็นรูปธรรม

4.1.2 ความก้าวหน้าที่สำคัญจากผลการดำเนินงานของกระทรวง พ.ม. คือ ไทยจะเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาการค้าเสรีได้ภายในปลายปี 2560 นี้ ซึ่งเป็นคำมั่นโดยสมัครใจที่ไทยได้ให้ไว้ต่อสหประชาชาติ อย่างไรก็ตามที่ไทยจะปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประจำอนุสัญญา ตามมาตรา 17 ของ พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 และมาตรา 15 ของ พ.ร.บ. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550 นั้น อยู่ระหว่างรอการทบทวนผลการบังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ระยะเวลาหนึ่งก่อน และศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุง มาตรา 15 ของ พ.ร.บ. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550

จากผลการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 51.87 ของข้อเสนอแนะที่ไทยรับทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงความพยายามดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะที่ไทยให้คำมั่นต่อสหประชาชาติหรือมาตรการต่างๆ ที่รัฐดำเนินการเพื่อให้สิทธิมนุษยชนด้านต่างๆ เกิดขึ้นจริงในประเทศไทย

4.1.3 อย่างไรก็ตาม ข้อท้าทายในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของไทยยังคงมีอยู่จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะจากสหประชาชาติที่ไทยไม่สามารถตอบรับมาดำเนินการได้ในทันทีนั้นมีจำนวน 62 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 24.9 สรุปประเด็นได้ดังนี้

1) การให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาและตราสารระหว่างประเทศหลักฉบับอื่นๆ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัยและพิธีสาร ค.ศ. 1967 อนุสัญญาว่าด้วยการทำลายล้างเฝ้าพันธุ และอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 169 ชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย, ILO 189 งานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้านรวมถึง การถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องสถานะเด็กผู้ลี้ภัย

2) การยกเลิกหรือยุติกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ ได้แก่ ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต และยุติกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

3) การยุติการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องตามหลักสิทธิมนุษยชน ได้แก่ ยุติการจับกุมหรือการกักกันตัวโดยไม่สมัครใจ ยุติการดำเนินคดีต่อพลเรือนในศาลทหาร ยกเลิกข้อจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก ยุติการบังคับควบคุมตัวบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่าง และยุติการใช้วิธีปรับทัศนคติ

4) การรับรองสิทธิที่ระบุไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในรัฐธรรมนูญ และออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมทุกฐาน การเลือกปฏิบัติ

จะเห็นได้ว่า ในประเด็นท้าทายข้างต้น เหตุผลประการสำคัญที่ไทยไม่สามารถรับ ข้อเสนอแนะมาดำเนินการได้ในทันที เนื่องจากการให้สัตยาบันและการถอนสงวน เป็นเรื่องใหญ่ที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ทันที ต้องผ่านการกระบวนการและการพิจารณาอย่างรอบคอบ เนื่องจาก เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติ รัฐภาคีต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันที่เกิดขึ้น ไม่เช่นนั้นอาจถูก มาตราการลงโทษจากสหประชาชาติ นอกจากนี้ อนุสัญญาฉบับ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพ ผู้ลี้ภัยและพิธีสาร ค.ศ. 1967 เป็นประเด็นอ่อนไหวโดยเฉพาะต่อความมั่นคงของชาติ ในขณะที่ อนุสัญญาฉบับไม่มีนัยสำคัญกับไทย เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการทำลายล้างเผ่าพันธุ์

สำหรับการยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตนั้น เป็นประเด็นที่อยู่ในการอภิปราย ถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง ส่วนการยุติกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ เป็นการกระทำที่ไม่อาจ ยอมรับได้ในบริบทของสังคมไทย ส่วนการยุติการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องตามหลักสิทธิมนุษยชนนั้น สืบเนื่องจากประเทศไทยอยู่ในสถานะไม่สงบ แต่สถานการณ์ดังกล่าวมีแนวโน้มลดน้อยลง เมื่อ บ้านเมืองอยู่ในสถานะปกติ

นอกจากนั้น ข้อท้าทายประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการรับรองสิทธิที่ระบุไว้ ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในรัฐธรรมนูญ และออก กฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ เป็นข้อท้าทายที่เป็นประโยชน์ สำหรับไทย และไทยก็ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิและการต่อต้านการเลือกปฏิบัติอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องศึกษาความเป็นไปได้ ข้อดี ข้อเสียและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นให้รอบด้านและ ครอบคลุมก่อน

4.2 ข้อเสนอแนะ

ตามที่ได้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายและสิทธิมนุษยชน จำนวน 3 ท่าน และผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนของ ภาครัฐ จำนวน 2 ท่านเกี่ยวกับข้อท้าทายด้านสิทธิมนุษยชน 4 ประเด็น ซึ่งไทยไม่ได้ตอบรับ ข้อเสนอแนะสหประชาชาติในทันทีและกระทรวง พม. รับผิดชอบในฐานะหน่วยงานหลักและ สนับสนุน เกี่ยวกับการถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง สถานะเด็กผู้ลี้ภัย การให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว การให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 169 ชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย ILO 188 การทำงานในภาคประมง ILO 189 งานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน และการออก กฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ โดยพิจารณาว่า ประเทศไทย ควรรับข้อเสนอแนะของสหประชาชาติตามกลไก UPR ต่อไปนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด หากคำนึงถึง ผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของชาติ ผลกระทบเชิงบวกและลบที่จะเกิดขึ้นตามมานั้น ผู้ศึกษาได้ ประมวลความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของ ประเทศไทยในอนาคต ดังนี้

1) การถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) เรื่อง สถานะเด็กผู้ลี้ภัย ประเทศไทยควรศึกษาพิจารณาความเป็นไปได้ และเตรียมความพร้อมสำหรับการถอนข้อสงวนต่อข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง สถานะเด็กผู้ลี้ภัย ในอนาคต โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของชาติ ควบคู่ไปกับผลประโยชน์สูงสุดแก่เด็กเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นสิทธิการมีสัญชาติ (Right to nationality) ตามข้อ 15 ของ Universal Declaration of Human Rights ซึ่งเป็นประเด็นอ่อนไหวและซับซ้อน และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ในกรณีเด็กเคลื่อนย้ายเข้ามาในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายมีจำนวนมาก โดยมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งรับผิดชอบหลักในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นผู้นำการพิจารณา ร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงของชาติ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทยและสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ดี หากไม่ได้รับแรงกดดัน ไม่จำเป็นต้องถอนข้อสงวนในพื้นที่ เนื่องจากสถานะเด็กผู้ลี้ภัยจะเกี่ยวข้องกับสิทธิของพ่อแม่ และประเทศไทยจะได้ไม่ต้องแบกรับภาระโดยไม่จำเป็น โดยอาจพิจารณาตอบรับข้อเสนอแนะก็ต่อเมื่อรัฐภาคีมีจำนวนมาก เพราะเมื่อเข้าเป็นรัฐภาคีแล้วย่อมมีข้อผูกพันให้ปฏิบัติตาม และอาจถูกวิพากษ์วิจารณ์และบังคับใช้กฎระหว่างประเทศเมื่อไม่ปฏิบัติตามได้

2) การให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว (ICRMW)

ประเทศไทย โดยกระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรศึกษาพิจารณาความเป็นไปได้และเตรียมความพร้อมสำหรับการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว เนื่องจากโดยหลักการของอนุสัญญาฯ เป็นที่ยอมรับได้ แรงงานถูกกฎหมายที่อยู่ในระบบควรได้รับความยุติธรรมในการเข้าถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และแรงงานต่างด้าวมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย หากประเทศไทยสามารถคุ้มครองสิทธิบุคคลแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัวได้ จะเป็นภาพพจน์ที่ดีต่อประเทศไทย สะท้อนให้เห็นความเป็นนิติรัฐเชิงสากลในมิติของความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ดี หากประเทศไทยเข้าเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอย่างยิ่ง คือ ข้อผูกพัน ภาระ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา เพราะรัฐภาคีต้องคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นและสมาชิกครอบครัว ตลอดช่วงระยะเวลากระบวนการของการอพยพเคลื่อนย้าย รวมถึงการเดินทางกลับสู่รัฐต้นทางหรือรัฐที่เป็นแหล่งพำนักอาศัยด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเป็นไปได้ยากยิ่ง

3) การให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 169 ชนพื้นเมืองและชนกลุ่มน้อย

ประเทศไทยอาจไม่พิจารณาการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 169 เนื่องจากในบริบทของไทยไม่มีนิยามของชนพื้นเมือง แต่อย่างไรก็ดี สำหรับการคุ้มครองสิทธิของชนกลุ่มน้อยมีความจำเป็นต้องดำเนินการให้เห็นชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากในปัจจุบันยังมีชนกลุ่มน้อยจำนวนมากที่ยังเข้าไม่ถึงสิทธิ ยกเว้นชนกลุ่มน้อยบนพื้นที่สูง ที่ค่อนข้าง

เข้าถึงสิทธิและหลักประกันต่างๆ เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ ในวิถีทางที่สอดคล้องกับความต้องการและชีวิตต่อไป

4) การให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 188 การทำงานในภาคประมง

สำหรับอนุสัญญา ILO 188 การทำงานในภาคประมง ประเทศไทย โดยกระทรวงแรงงาน ควรจะพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากสหประชาชาติและเตรียมความพร้อมภายในประเทศให้เร็วที่สุด เนื่องจากได้รับแรงกดดันจาก IUU หากไม่ดำเนินการจะมีผลกระทบต่อการค้าและการส่งออกของภาคอุตสาหกรรมประมงของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากผู้ประกอบการ เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง และมีความสำคัญในการปฏิบัติและบังคับใช้ให้บังเกิดผลและเป็นไปตามข้อกำหนดของอนุสัญญา

5) การให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ILO 189

ส่วน อนุสัญญา ILO 189 งานที่มีคุณค่าสำหรับคนงานทำงานบ้าน ประเทศไทยควรศึกษาความเป็นไปได้และเตรียมความพร้อม เนื่องจากการดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ สอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2557–2561) ของประเทศไทย ในประเด็นการคุ้มครองแรงงานไม่ให้ถูกเลือกปฏิบัติ คุ้มครองแรงงานให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่แรงงานพึงจะได้รับ และตรงตามภารกิจของกระทรวงแรงงานในการบริหารแรงงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีศักยภาพเพียงพอต่อการแข่งขันในเวทีโลกอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้ ฝีมือ และทักษะในการปฏิบัติงาน ควบคู่ไปกับการคุ้มครองแรงงานให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่เป็นธรรม การมีหลักประกันในการดำรงชีวิตที่มั่นคง และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

6) การออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติแห่งสหประชาชาติ

ประเทศไทยยังไม่มี ความจำเป็นต้องออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติเป็นกรณีเฉพาะ ซึ่งครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ ในขณะนี้ เนื่องจากหากมีการกระทำที่เข้าข่ายการเลือกปฏิบัติ มีการกำหนดไว้เป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายอาญา แต่ควรมุ่งให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนค่านิยม มุมมอง ทศนคติ และฐานความคิดในการยอมรับความแตกต่างของมนุษย์ และการปฏิบัติต่อกันระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์โดยไม่เลือกปฏิบัติมากกว่า ซึ่งเป็นข้อท้าทายมากกว่า การออกกฎหมายให้ครอบคลุมทุกฐานการเลือกปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมคำนึงถึงความแตกต่างของมนุษย์ในเชิงบวก เพื่อสร้างความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติ ในสังคมไทยที่มีความเหลื่อมล้ำ ระหว่างชนชั้นที่มีสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

หนังสือ/เอกสาร

กรมองค์การระหว่างประเทศ. กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) ของประเทศไทย รอบที่ 2. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการต่างประเทศ, 2559.

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2557-2561).

กรุงเทพมหานคร: กระทรวงยุติธรรม, 2556.

วิชัย ศรีรัตน์. การจัดทำตัวชี้วัดสิทธิมนุษยชนเบื้องต้นตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน.

กรุงเทพมหานคร: ศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2556.

ณัฐภาณุ นพคุณ. แนวคิดด้านสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรมของสมาพันธ์รัฐสวิส: แนวทางในการ

พัฒนานโยบายต่างประเทศของไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์

วโรปการกระทรวงการต่างประเทศ, 2558.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการอำนวยการระหว่างประเทศเพื่อรณรงค์การให้สัตยาบันอนุสัญญาสิทธิผู้ย้ายถิ่น. คู่มือ

การให้สัตยาบันอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติและ

สมาชิกในครอบครัว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.bangkok.ohchr.org>.

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ. มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิแรงงานข้ามชาติ.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ilo.org>.

กระทรวงการต่างประเทศ. กระบวนการ UPR. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.humanrights.mfa.go.th>.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.nhcr.or.th>.

UNICEF ประเทศไทย. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.unicef.org/thailand>.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางจตุพร โรจนพานิช
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - Master of Sciences, Organizational and Human Resource Development, Abilene Christian University, USA (ทุนรัฐบาล ปี 2540)
ประวัติการทำงาน	<p>พ.ศ. 2543 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4</p> <p>พ.ศ. 2545 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5</p> <p>พ.ศ. 2547 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว</p> <p>พ.ศ. 2549 นักพัฒนาสังคม 7</p> <p>พ.ศ. 2552 นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ</p> <p>พ.ศ. 2555 นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ</p> <p>พ.ศ. 2556 ผู้อำนวยการกลุ่มวิเทศสัมพันธ์</p>
ตำแหน่งปัจจุบัน	<p>ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ</p> <p>สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p>